

సోవియట్ యూనియన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ (బోల్షివిక్)తో

యస్. ఎ. డాంగే సంభాషణలు (జులై-సెప్టెంబరు 1947)

(1947లో ఇండియా, పాకిస్తాన్ లకు అధికార బదలాయింపుకు ముందూ, తర్వాతా, సోవియట్ నాయకత్వంలో యస్. ఎ. డాంగే జరిపిన మూడు సంభాషణల రికార్డులను (transcriptions), సంబంధిత పత్రాలతో పాటు ఈ దిగువన ప్రచురిస్తున్నాం. భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ, సోవియట్ యూనియన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ (బి) ల మధ్య సంపర్కాల, సంప్రదింపుల పరంపర ప్రారంభంగా దీనిని చూడవచ్చు. ఈ సంభాషణలలో, 1951లో జె. వి. స్టాలిన్ పాల్గొన్న సంభాషణ కూడా ఉంది. ఈ సంభాషణల పరిణామంగా, ఆ సంవత్సరంలో భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యక్రమం, ఎత్తుగడల పంథా రూపొందింది. ఆ కాలంలో ప్రథమ శ్రేణి సిద్ధాంత వేత్తలు అయిన ఎ. ఎ. ఝుడ్సోవ్, యం. ఎ. సుస్లోవ్ లు, డాంగేతో జరిపిన రెండవ, మూడవ చర్చలలో పాల్గొనడం సోవియట్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఈ సంప్రదింపులకు ఇచ్చిన ప్రాముఖ్యతను సూచిస్తుంది. సోవియట్ కమ్యూనిస్టు పార్టీతో నిరంతర సంబంధాలు నెలకొల్పుకుని, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ విధానాల గురించి, ఎత్తుగడల గురించి సోదర కమ్యూనిస్టు పార్టీ సలహాలు, సహకారాలు తీసుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడిన కారణంగా, యస్. ఎ. డాంగే గారి యు.యస్.యస్.ఆర్. పర్యటన సంభవించింది. 1947 జులై 24న సోవియట్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీ యొక్క విదేశీ విధాన విభాగ సిబ్బందికి డాంగే సమర్పించిన నివేదికలో ఈ సమస్యలు ప్రస్తావించబడ్డాయి. ప్రజా యుద్ధ విధాన తార్కికతను అర్థం చేసుకోలేని పట్టణ సానుభూతిపరుల పునాది తాత్కాలికంగా కుంచించుకుపోయిందనీ; కార్మిక వర్గంలోనూ, రైతాంగంలోనూ కమ్యూనిస్టు పార్టీకి మద్దతు విస్తృతమైందనీ తన వివరణలో డాంగే పేర్కొన్నాడు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదంతో రాజీపడే ధోరణులున్నా, నాయకత్వంలో 'కరడుగట్టిన మితవాద విభాగ' పెత్తనం ఉన్నా, భారతదేశంలోనూ, పాకిస్తాన్ లోనూ కొత్తగా ఏర్పడిన కాంగ్రెస్, ముస్లింలీగ్ ప్రభుత్వాలకు ప్రజల మద్దతు ఉందని డాంగే అన్నాడు. 'స్వతంత్రం' రాబోతోందనగా కాంగ్రెస్ పార్టీలోకి భూస్వాములు, పారిశ్రామిక వేత్తలు, వ్యాపారస్తులు, వడ్డీ వ్యాపారస్తులు, ఒక ప్రవాహంలా వచ్చి చేరడం గురించి డాంగే నొక్కి చెప్పాడు. భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ తన జనతా ప్రజాస్వామ్య దృష్టికోణాన్ని ప్రకటించినా కొత్త భారత ప్రభుత్వ జాతీయ నిర్మాణ కార్యక్రమానికి మద్దతును ఇచ్చింది. భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ జూన్ 1947లో మౌట్ బాటెన్ పథకాన్ని సామ్రాజ్యవాదుల కుయుక్తిగా కాక ఒక ముందంజగా పరిగణించి, ఆ తర్వాత, ఆ సంవత్సరంలోనే అది ఒక మితవాద అవకాశవాద తప్పుగా ఉపసంహరించుకున్న విషయం డాంగే చెప్పలేదు. భారత ప్రజల ఐక్యతను కాపాడే ఉద్దేశంతో భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ, పాకిస్తాన్ లో ఒక ప్రత్యేక కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఏర్పాటును గాని ప్రత్యేక ప్రజా సంస్థల ఏర్పాటును గాని అంగీకరించలేదు. బ్రిటన్ లో సోషలిజానికి ఒక శాంతియుత పరివర్తన సంభావ్యత గురించి గ్రేట్ బ్రిటన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ లో ఉన్న సంస్కరణ వాద అవగాహన గురించి మన పరిజ్ఞానాన్ని డాంగే మరింత

పరిపుష్టం చేస్తున్నాడు. ఎర్ల్ బ్రౌడర్ రివిజనిష్టు సూత్రీకరణల పంథాకు అనుగుణంగా వలస దేశాలలో జాతీయ విముక్తి పోరాటాలు ఉధృతం చెయ్యవలసిన అవసరం లేదనీ, ఫాసిష్టు వ్యతిరేక శక్తులు వలస సమస్య మీద న్యాయమైన ప్రజాస్వామ్య పరిష్కారాన్ని అమలు చేస్తాయనీ బ్రిటిష్ కమ్యూనిష్టు పార్టీ ఆశించిందని తను అనుభవాల ఆధారంగా డాంగే వెల్లడించాడు. బర్మా కమ్యూనిష్టు పార్టీ సంస్థాగత సమస్యల గురించి కూడా ఈ సంభాషణ మనకు కొత్త అవగాహనను ఇస్తుంది.

1947 ఆగష్టు 16న జరిగిన రెండో విడత చర్చ అనేక సమస్యలను - బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదంతో రాజీ పడుతున్న భారత, పాకిస్తాన్ దేశాలలోని కొత్త బూర్జువా, భూస్వామ్య ప్రభుత్వాల స్వభావం; కాంగ్రెస్ పార్టీ, ముస్లిం లీగ్ ల, ఆ పార్టీల నాయకుల స్వభావ చిత్రణ; సామ్రాజ్యవాదం చేస్తున్న మతవాద ప్రచారం; కొత్త పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వ ఏర్పాటు వలన తలెత్తిన చిక్కులు; పాకిస్తాన్ గురించి భారత కమ్యూనిష్టు పార్టీ విధాన పరిణామం; ఫ్యూడల్ వ్యతిరేక పోరాటాల స్థితి; ట్రేడ్ యూనియన్లు, వ్యవసాయ పోరాటాలు మొదలైన వాటిలో 'అంటరాని వారి' స్థానం; మొదలైన సమస్యలను తడిమింది. భారత దేశంలో సామాజికార్థిక పరిస్థితి గురించీ, ఉపఖండంలో వివిధ స్థాయిలలో ఉన్న పారిశ్రామికాభివృద్ధి గురించీ, వ్యవసాయ పోరాటాల పరిస్థితి గురించీ, కుల వ్యవస్థ అవశేషాల ప్రాముఖ్యత గురించీ, ప్రజాస్వామ్య సంస్థలలో 'అంటరానివారి' పాత్ర గురించీ, దేశ విభజన పట్ల హిందూ, ముస్లిం ప్రజల వైఖరి గురించీ, రుడోల్ఫ్ వేసిన లోతైన అనేక ప్రశ్నలు ప్రత్యేకంగా చాలా విలువైనవి.

నిర్మోహమాటంగా, స్వేచ్ఛగా జరిగిన ఈ చర్చ అధికార బదలాయింపు కాలంలో భారత విప్లవ ప్రధాన సమస్యల గురించి భారత కమ్యూనిష్టు పార్టీ ఆలోచన మీదా, సోవియట్ కమ్యూనిష్టు పార్టీ (బి) వైఖరి, ఆందోళనల మీదా వెలుగును ప్రసరిస్తుంది. భారత కమ్యూనిష్టు పార్టీ వెలువరించిన పత్రాల సంగ్రహాలు ఈ కాలం గురించి కొద్దిగా మాత్రమే తెలియజేస్తాయి. స్టాలిన్ కు తెలియబరచిన తర్వాత, సోవియట్ పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీతో సంప్రదింపులు జరిపిన తర్వాత మాత్రమే, డాంగే కోరినట్లు, భారత కమ్యూనిష్టు పార్టీ పంథా మూల్యాంకనం జరుగుతుందని చర్చానంతరం రుడోల్ఫ్ డాంగేకు తెలియజేశాడు. 1947 సెప్టెంబరు 6న జరిగిన మూడవ, చిట్టచివరి చర్చలో ఈ ప్రక్రియ పూర్తయిందని రుడోల్ఫ్ డాంగేకు తెలియజేశాడు. భారత కమ్యూనిష్టు పార్టీ విధానాల గురించి సోవియట్ కమ్యూనిష్టు పార్టీ (బి) తన సలహాలను ఇస్తోందనీ, ఈ సలహాలను ఆదేశాలుగా అర్థం చేసుకోకూడదనీ రుడోల్ఫ్ డాంగేను హెచ్చరించాడు. లెనిన్, స్టాలిన్ ల కాలంలో సోవియట్ కమ్యూనిష్టు పార్టీ (బి) ఆచరించిన ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులను ఈ హెచ్చరిక ధృవపరుస్తుంది.

సోవియట్ కమ్యూనిష్టు పార్టీ (బి) తరపున రుడోల్ఫ్ ఇచ్చిన మొదటి సలహా - భారత, పాకిస్తాన్ దేశాలు అస్తిత్వంలోకి వచ్చాయి కనుక రెండు ప్రత్యేక కమ్యూనిష్టు పార్టీలూ, ట్రేడ్ యూనియన్లూ ఉండడం ఆవసరం. ఆ విధంగా ప్రభుత్వ వ్యవహారాల మీద తన ప్రభావాన్ని చూపే హక్కు, అవకాశం రెండు పార్టీలకూ ఉంటుంది. రెండో సలహా - భారత కమ్యూనిష్టు పార్టీ తనను పునర్నిర్మించుకుని శ్రామిక వర్గ పార్టీని (Party of

Labour) ఏర్పరుచుకోవాలి. ఆల్బేనియన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ విషయంలో 1947 జూలైలో స్టాలిన్ అన్వర్ హోగ్జాకు కూడా ఇటువంటి సలహా ఇచ్చారు. (ఇ. హోగ్జా, 'స్టాలిన్ తో, జ్ఞాపకాలు' టిరానా, 1979, పే. 62). జనతా ప్రజాస్వామ్య దేశాలలో అనేక కమ్యూనిస్టు పార్టీలు అదే విధంగా తమను తాము తిరిగి స్థాపించుకున్నాయి. రైతాంగం ప్రధాన శక్తిగా ఉన్న దేశాలలో, తమ భూములను తమనుంచి కమ్యూనిస్టులు లాక్కుంటారని ఊహించుకుని కమ్యూనిస్టులంటే రైతులు భయపడుతున్నారనీ, ఆ భయంతో ఇతర పార్టీలలో చేరుతున్నారనీ స్టాలిన్, రుడోల్ఫ్ లు అభిప్రాయపడ్డారు. శ్రామిక పార్టీలో రైతాంగానికి విశ్వాసం ఏర్పడి, కార్మిక వర్గంతోనూ, పార్టీతోనూ ధృఢమైన సంబంధం ఏర్పరుచుకున్న తర్వాత, ఉద్యమం ఉన్నత స్థాయికి చేరిన దశలో, కమ్యూనిస్టు పేరు మళ్ళీ పెట్టుకోవచ్చు. ఈ సూచన డాంగే మీద ఒక పిడుగులా పడి ఉండవచ్చు. ఎందుకంటే భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ యొక్క వర్గ కలయిక (class composition), భారత, పాకిస్తాన్ దేశాలలో సామాజిక వ్యవస్థలు, రుడోల్ఫ్ తో సంభాషణలలో వివరంగా చర్చించబడిన విషయాలు కాదు. శ్రామిక ప్రజలు వర్గ వ్యత్యాసాలను గుర్తించడానికి కుల వ్యత్యాసాలు ఆటంకంగా ఉన్న కారణంగా భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ కుల వ్యవస్థ అవశేషాల నిర్మూలన పట్ల అత్యంత శ్రద్ధ వహించాల్సిన అవసరం ఉందన్నది రుడోల్ఫ్ ఇచ్చిన చివరి సలహా.

ఈ సలహా నేటికీ తన ప్రాముఖ్యతను కోల్పోలేదు. పారిశ్రామికీకరణ విశిష్ట లక్షణమైన యంత్రాలను తయారు చేసే యంత్రాలను తయారు చెయ్యడం కాక మందకొడిగా సాగుతున్న పారిశ్రామికాభివృద్ధి వర్తమాన భారత దేశంలో పారిశ్రామికీకరణకు ముందస్తు పరిస్థితులను మాత్రమే సృష్టించింది. ఫలితంగా జనాభాలో కొద్ది శాతం మాత్రమే పారిశ్రామిక విభాగంలో పని చేస్తోంది. వ్యవసాయ సమస్యకు ప్రజాస్వామ్య పరిష్కారం లేకపోవడంతో, వ్యవసాయక పెట్టుబడిదారీ విధాన మార్గాన్ని అనుసరించడానికి చేస్తున్న ప్రయత్నాలు, పెట్టుబడిదారీ విధానానికి ముందుండే గిరిజన, కుల, ప్యూడల్ శ్రమ రూపాలను కొనసాగేలా చేస్తూ అర్థ ప్యూడల్ కేపిటలిజాన్ని మాత్రమే రూపొందించాయి.

కుల వ్యవస్థ అవశేషాలు నేటి కమ్యూనిస్టు ఉద్యమానికి ఒక సవాలుగా ఉంటూనే ఉన్నాయి.

విజయ్ సింగ్)

అత్యంత గోప్యనీయం

నం. 1

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యుడు యస్. ఎ. డాంగే, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ, విదేశీ విధాన విభాగ సిబ్బందితో జరిపిన సంభాషణ రికార్డు

(Transcription)

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యుడు యస్. ఎ. డాంగే, చర్చలలో మాకు ఈ క్రింది విషయాలు తెలిపారు:

యు.యస్.యస్.ఆర్. ను సందర్శించి, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ ప్రధాన సభ్యులలో ఎవరినైనా కలిసి, (భారత దేశంలో - అను) అత్యంత క్లిష్టంగా ఉన్న నూతన పరిస్థితులలో విధానం, ఎత్తుగడల సమస్యల గురించి భారత కమ్యూనిస్టులు సోదర పార్టీ ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ నుంచి మద్దతు, సలహా తీసుకోవడానికి అనువుగా, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ, ఎయుసిపి(బి) ల మధ్య క్రమబద్ధ సంబంధాలు ఏర్పరిచే సమస్యను వారి ముందుంచమని, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ జనరల్ సెక్రటరీ పి. సి. జోషి (ఆ బాధ్యతను - అనువాదకుడు) డాంగేకు అప్పగించారు.

యు.యస్.యస్.ఆర్ పట్ల భారత ప్రజలలో వివిధ విభాగాలలో ఉన్న గొప్ప ఆసక్తిని పరిగణలోకి తీసుకుని, భారత దేశంలో యు.యస్.యస్.ఆర్. గురించి తెలియజెయ్యడానికి వీలుగా రష్యన్ భాష నేర్చుకోవడానికి, యు.యస్.యస్.ఆర్ లో సోషలిస్టు నిర్మాణం గురించి తెలుసుకోవడానికి, భారత దేశం నుంచి నిబద్ధులైన కమ్యూనిస్టుల గ్రూపునొకదాన్ని యు.యస్.యస్.ఆర్. కు పంపించడానికి డాంగే అనుమతి కోరారు.

భారత దేశ కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రస్తుత పరిస్థితి గురించి కూడా డాంగే క్లుప్తంగా చెప్పారు.

ప్రస్తుతం కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యత్వ సంఖ్య లక్ష ఉంది. ఇటీవలి సెంట్రల్ కమిటీ ప్లీనంలో ఈ సంవత్సరం సెప్టెంబరులో పార్టీ రెండవ కాంగ్రెస్ సమావేశం జరపాలని నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. ఈ కాంగ్రెస్ నిర్వహించడానికి అన్ని పార్టీ సంస్థలలోనూ తీవ్ర సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి.

హిట్లర్ జర్మనీ, జపాన్ ల తో యుద్ధంలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి మద్దతు ఇచ్చిన ఎత్తుగడల కారణంగా, ఇంతకు ముందు కమ్యూనిస్టు ప్రభావంలో ఉన్న పట్టణ పెట్టి బూర్జువాలోనూ, మేధావి వర్గంలోనూ అధిక భాగం ఒకటి పార్టీకి దూరమైంది. ఈ విభాగాల దృష్టిలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదంతో రాజీ పడే స్థితికి దిగజారిపోయింది; యుద్ధంలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి మద్దతునివ్వడాన్ని వ్యతిరేకించిన జాతీయ కాంగ్రెస్ ను, భారత ప్రజల జాతీయ ప్రయోజనాలకోసం పోరాడుతున్న సంస్థగా పరిగణించడం జరుగుతోంది. ఆ కాలంలో కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్మిక వర్గంలో మాత్రమే తన ప్రభావాన్ని నిలుపుకోగలిగింది, రైతాంగ సంస్థలలో పాక్షికంగా తన ప్రభావం నిలుపుకోగలిగింది. యుద్ధకాల, యుద్ధానంతర సంఘటనలు, కమ్యూనిస్టు పార్టీ తీసుకున్న సరియైన రాజకీయ విధానాన్ని రుజువు చేసిన తర్వాత పార్టీ పట్ల వైఖరి మారింది.

జాతీయ ప్రయోజనాల కొరకూ, శ్రామిక జనాల ప్రజాస్వామ్య, ఆర్థిక హక్కుల కొరకూ కమ్యూనిస్టు పార్టీ చేస్తున్న రోజువారీ పోరాటం, కమ్యూనిస్టు పార్టీలో ప్రజల విశ్వాసాన్ని మళ్ళీ బలపరిచింది. అతి పెద్దదైన కార్మిక వర్గ సంస్థ - అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్

కాంగ్రెస్ - కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకత్వంలో ఉంది. రైతు సంఘాలలో (కిసాన్ సభలు) కూడా కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రభావం క్రమంగా పెరుగుతోంది. చాలా పలుకుబడిగల రైతు సంఘాలు - పంజాబ్, బాంబే, మద్రాస్, సెంట్రల్ ప్రావిన్సెస్ ల రైతు సంఘాలు - కమ్యూనిస్టుల నాయకత్వంలో ఉన్నాయి. రైతు సంఘాల నిర్మాణం కోసం కేంద్ర కమిటీ ప్రత్యేకంగా పంపించిన కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యకర్తలు బీహార్, ఒరిస్సా, యునైటెడ్ ప్రావిన్సెస్ లలో ఒక పునాది ఏర్పరిచారు. బెంగాల్ రాష్ట్రంలో ముస్లిం రైతు సంఘం కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రభావంలో ఉంది. తన స్వంత యువజన సంస్థలు లేకపోయినా కమ్యూనిస్టు పార్టీకి విద్యార్థి ఫెడరేషన్ లో గణనీయమైన పలుకుబడి ఉంది.

పార్టీ కేడర్లను తయారు చెయ్యడంలో ఉన్న లోపాల కారణంగా, దేశమంతటా వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న ఉద్యమాన్నంతటినీ ఒక సంఘటిత పద్ధతిలో పార్టీ తన చేతుల్లోకి తీసుకోలేకపోతోంది. ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కేడర్లు లేకపోవడం వలన తీవ్రమైన ఇబ్బందులు ఎదురవుతున్నాయి. యువజనులలో పని కూడా మరొక బలహీనతగా ఉంది.

భారత దేశంలో రెండు డొమినియన్ల ఏర్పాటుకు సంబంధించి, కాంగ్రెస్, ముస్లిం లీగ్ ల ప్రభావంలో పెరుగుదల గురించి డాంగే చెప్పారు. భారత, పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వాల మంత్రులలో అధిక భాగం కాంగ్రెస్, ముస్లిం లీగ్ లలోని కరడుగట్టిన మిత వాద పక్ష నాయకత్వానికి చెందిన వారూ, ఇంగ్లీషు సామ్రాజ్య వాదంతో రాజీ పడే ధోరణి కనపరిచే వారూ అయినప్పటికీ, కొత్తగా ఏర్పడిన ఈ రెండు ప్రభుత్వాలకూ ప్రజల మద్దతు ఉంది.

కాంగ్రెస్ పార్టీ పాలక పార్టీ అయిన తర్వాత వేలమంది భూస్వాములూ, పారిశ్రామిక వేత్తలూ, వర్తకులూ, వడ్డీ వ్యాపారస్తులూ ప్రవాహంలా చేరిన కారణంగా, శాంతియుత మార్గాల ద్వారా సాధించబడిన 'స్వతంత్రం' గురించి విపరీతంగా ప్రచారం చేస్తున్న మితవాద పక్షం కాంగ్రెస్ లో బలపడుతోంది. కమ్యూనిస్టులకు ఇది పరిస్థితులను జటిలం చేస్తోంది. దేశాన్ని రెండు రాజ్యాలుగా విభజించడాన్ని కమ్యూనిస్టు పార్టీ వ్యతిరేకించింది, కాని భారత జాతీయ ప్రభుత్వం ప్రకటించిన జాతీయ పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమానికి పార్టీ తన మద్దతును ప్రకటించింది. వ్యవసాయ సమస్యను ప్రజాస్వామికంగా పరిష్కారించడం - భూస్వాముల దగ్గరనుంచి భూమిని కొనకుండా పెద్ద భూకమతాలను నిర్మూలించడం - సామాజిక బీమా, జీతాల ప్రమాణాల ఏర్పాటు, పరిశ్రమలో ప్రధాన విభాగాల జాతీయకరణ - కమ్యూనిస్టు పార్టీ తన లక్ష్యంగా చేసుకుంది. కార్మికులకు హాని కలిగించే విధంగా జాతీయ పునర్నిర్మాణం సాగించడానికి కాంగ్రెసులో మితవాద పక్షం చేస్తున్న ప్రయత్నాలనూ, అలాగే ఇంగ్లీషు వలసవాదులతో రాజీ పడే అభివృద్ధి నిరోధకుల ధోరణినీ కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఎండగడుతుంది.

భారత ప్రజల ఐక్యతను కొనసాగించడానికీ బలపరచడానికీ సాగిస్తున్న తన పోరాటంలో ప్రజా సంస్థలను రెండు భాగాలుగా - భారత, పాకిస్తాన్ భాగాలుగా - విభజించడాన్ని అనుమతించకూడదని కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఒక నిర్ణయం తీసుకుంది. పాకిస్తాన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ అంటూ ఒక స్వతంత్ర పార్టీ ఏర్పాటుని భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ

నాయకత్వం ఖండించింది. అదీకాక పాకిస్తాన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ నిర్మాత అయిన తేజా సింగ్ ను ముఠా కార్యకలాపాలు సాగిస్తున్నందుకూ, పార్టీ నిధులను దుర్వినియోగం చేసినందుకూ, కేంద్ర కమిటీ సభ్యత్వాన్నుంచి, పార్టీ నుంచి, రెండు నెలల క్రితం పార్టీ వెళ్ళగొట్టింది.

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ, ఇంగ్లాండు కమ్యూనిస్టు పార్టీల మధ్య సంబంధాల గురించి వ్యాఖ్యానిస్తూ డాంగే, ఈ సంబంధాలను సాధారణ సంబంధాలుగా వర్ణించారు. కాని బ్రిటిష్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకత్వానికి వలస దేశాల ప్రజల సమస్యల గురించి, ముఖ్యంగా భారత దేశ సమస్య గురించి, లోతైన అవగాహన లేదని అభిప్రాయపడుతున్న కారణంగా భారత కమ్యూనిస్టులు ఇంగ్లీషు కమ్యూనిస్టు పార్టీ నుండి పెద్దగా మద్దతు ఏమీ ఆశించడం లేదని డాంగే నొక్కి చెప్పారు. ఇంగ్లీషు కమ్యూనిస్టు పార్టీ క్రియాశీల కార్యకర్తలలో (activists) ఒక భాగం సోషల్ డెమోక్రాటిక్ భావాలను, ముఖ్యంగా యుద్ధానంతర కాలంలో సోషలిజానికి శాంతియుత పరివర్తన సంభావ్యత గురించిన భావాన్ని, వదలుకోలేదని డాంగే చెప్పారు.

ఉదాహరణగా డాంగే ఈ క్రింది విషయం గురించి చెప్పారు:

1945లో డాంగే లండన్ లో సుదీర్ఘ కాలం ఉన్నప్పుడు, ఇంగ్లీషు కమ్యూనిస్టు పార్టీ కేంద్ర కమిటీ జాతీయ సమస్య మీద పార్టీ సభ్యులకు క్లాసులు నిర్వహించింది. డాంగే కొన్ని ప్రసంగాలు చెయ్యాలని సూచించడం జరిగింది. మొదటి ప్రసంగంలో డాంగే, వలసలలో జాతి విముక్తి ఉద్యమాలు తీవ్రతరం చెయ్యాలి అవసరం గురించి చెప్పి, సామ్రాజ్యవాద దేశాలు వలసలలో తమ పాలనను స్వచ్ఛందంగా వదులుకుంటాయనే ఆశలోని భ్రమ స్వభావాన్ని వెల్లడి చేసిన తర్వాత, కేంద్ర కమిటీ ఆయన్ను పిలిచి, యుద్ధకాలంలో ఏర్పడిన పెద్ద ప్రజాస్వామ్య దేశాల ఐక్యత, వర్తమాన పరిస్థితులలో వలస సమస్యకు న్యాయమైన, ప్రజాస్వామ్య పరిష్కారం చూపిస్తుందనీ, ఆ కారణంగా జాతి విముక్తి ఉద్యమాలు ఉధృతం చెయ్యమని ప్రజలకు చెప్పడం సమర్థనీయంకాదని నచ్చ చెప్పడానికి ప్రయత్నించింది. డాంగే ఈ వివరణను అంగీకరించలేదు. ఆ కారణంగా డాంగే ప్రసంగాలు ఇవ్వడం మానుకోవలసి వచ్చింది.

1946 ఫిబ్రవరిలో బర్మా కమ్యూనిస్టు పార్టీలో ఏర్పడిన చీలిక గురించి భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీకి ఏమైనా తెలుసా? అన్న ప్రశ్నకు సమాధానంగా డాంగే, పార్టీలో ఈ చీలిక రాజకీయ కారణాల వలన కాక పార్టీ నాయకత్వంలో వ్యక్తిగత విభేదాలవలన సంభవించిందని చెప్పారు. ప్రస్తుతం రహస్యంగా పని చేస్తున్న టాకిన్ సో గ్రూపును ఒక 'అతివాద పక్షం'గా, ట్రాట్స్కీయైటు ముఠాగా కూడా, ప్రత్యర్థులు చిత్రిస్తున్నారనీ, అది నిజం కాదనీ డాంగే చెప్పారు. టాకిన్ సో చాలా ప్రతిభావంతులైన నాయకులలో ఒకడు అనీ, ప్రతిభావంతుడైన కార్యకర్త అనీ, బర్మా శ్రామిక ప్రజల అభిమానాన్ని పొందిన, రాజకీయంగా పరిణతి చెందిన నాయకులలో ఒకడనీ, డాంగే చెప్పారు. టాకిన్ సో తప్పులు చేశాడనీ, కాని ఈ తప్పులను 'అతివాద పక్షం'గా చిత్రీకరించకూడదనీ, ముఖ్యంగా అతను వెంటనే ఈ తప్పులను సవరించుకున్నప్పుడు అలా చెయ్యకూడదనీ

డాంగే చెప్పారు. తమ మధ్య మౌలిక విభేదాలేమీ లేవు కనుక ఐక్యం కమ్మని బర్మాలోని రెండు కమ్యూనిస్టు గ్రూపులకూ కొన్ని నెలల క్రిందట భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీ ఒక సలహా ఇచ్చింది. కాని ఈ సలహా మీద ఏమైనా చర్యలు తీసుకోబడ్డాయో లేదో డాంగేకి తెలియదు. బర్మాలో ప్రస్తుత పరిస్థితి బర్మా కమ్యూనిస్టు పార్టీ తన నిర్మాణాత్మక దశ నుంచి ఇంకా బయటపడలేదని మేం నిర్ణయానికి రావడానికి ఆస్కారం ఇస్తోంది. కమ్యూనిస్టు గ్రూపులున్నాయి కాని పార్టీ లేదు. ఈ గ్రూపులలో ప్రతీ గ్రూపు తనే పార్టీ అని వాదిస్తోంది.

ఈ సంభాషణ డి.యఫ్.పి విభాగ ప్రధానాధికారి నిర్వహించారు

(సం) ఫ్లిషేవస్కీ

అధ్యాపకుడు (సం) (కోజ్జోవ్)

RGASPI F.17 Op.128 D. 1127 LL. 202-205.

నం. 2

గోప్యనీయం

సెక్రటరీ, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ, కామ్రేడ్ ఎ. ఎ. రుడోవ్,

సెక్రటరీ, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ, యం. ఎ. సుస్లోవ్ లకు,

అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యుడు అయిన యస్. ఎ. డాంగే, ఎసిసిటియు (All Union Central Council of Trade Unions - ఎడిటర్) ఆహ్వానం మీద మాస్కో వచ్చారు. రాజకీయ స్వభావం గల అనేక సమస్యలను చర్చించడానికి ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ నాయకత్వంలో ఎవరినైనా కలియమనీ, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ తయారు చేస్తున్న 'భారత ప్రజలకు ఒక పిలుపు (A call to the People of India)', 'కమ్యూనిస్టు, కార్మికుల విధానాల మీద మధ్యంతర ప్రభుత్వానికి ఒక విజ్ఞాపన (A Memorandum to the Interim Government on the Communist and Workers' Policies)' పత్రాలను మదింపు చెయ్యడానికి, సలహాలు తీసుకోవడానికి, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ జనరల్ సెక్రటరీ పి. సి. జోషి తనను పంపించారని ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ అధికారులతో సంభాషణలలో ఆయన చెప్పారు. ముఖ్య ప్రశ్నలయిన పార్టీ విధాన, ఎత్తుగడల ప్రశ్నల మీద సోదర పార్టీ మద్దతు, సలహాలు పొందేందుకు ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీతో నిరంతర సంబంధాలు ఏర్పరుచుకోవడానికి, నిబద్ధులైన ఒక కమ్యూనిస్టు గ్రూపును యు.యస్.యస్.ఆర్. పంపించడానికి అంగీకారం కోరడానికి, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ లో ప్రస్తుత పరిస్థితి గురించి ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీకి తెలియజెయ్యడానికి కూడా పి.సి. జోషి తనను పంపించారని డాంగే తెలియజేశారు.

ప్రస్తుతం యస్. ఎ. డాంగే, యు.యస్.యస్.ఆర్ లోని వివిధ నగరాలలో, ప్రాంతాలలో (లెనిన్ గ్రాడ్, మేగ్నిటోగోర్స్క, యుజ్బెక్ యస్.యస్.ఆర్) పర్యటిస్తున్నారు. ఆగస్టు 10వ తేదీకి ఆయన తిరిగి వస్తారు.

యస్. ఎ. డాంగే గురించి ఒక పత్రం (note), ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ సెక్రటరీకి డాంగే రాసిన లేఖ, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ విభాగంతో చర్చల గురించి పత్రాలు, 'భారత ప్రజలకు ఒక పిలుపు చిత్తుప్రతి' మీద ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ సిబ్బంది వ్యాఖ్యలతో ఒక పత్రం, ఈ లేఖతో పాటు పంపిస్తున్నాను.

మీ ఆదేశాలకోసం ఎదురు చూస్తూ,

సహాయక ప్రధానాధికారి

ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ విభాగం

/యల్. బారనోవ్/

2 ఆగస్టు 1947

N25-g-2090

RGASPI F. 17 Op. 128 D. 1127 L. 195

నం. 3

అత్యంత గోప్యనీయం (absolutely secret)

కామ్రేడ్ స్టాలిన్ జె. వి.

కామ్రేడ్ మాలటోవ్ వి. యమ్.

కామ్రేడ్ రుడోవ్ ఎ. ఎ.

కామ్రేడ్ బెరియా యల్. పి.

కామ్రేడ్ మికోయాన్ ఎ. ఐ.

కామ్రేడ్ మాలెంకోవ్ జి. యం.

కామ్రేడ్ వోజెన్ జెస్కియన్. ఎ.

ఎసిసిటియు ఆహ్వానం మీద యు.యస్.యస్.ఆర్ పర్యటనకు వచ్చిన అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యుడు అయిన యస్. ఎ. డాంగేతో జరిపిన చర్చల రికార్డులూ, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ సెక్రటరీకి డాంగే రాసిన లేఖ, డాంగే సమర్పించిన 'భారత ప్రజలకు ఒక పిలుపు' పత్రం మీద వివరణ, యస్. ఎ. డాంగే గురించి ఒక పత్రం, ఈ దిగువన ఇస్తున్నాను.

డాంగే ప్రస్తావించిన మరో పత్రం 'కమ్యూనిస్టుల, కార్మికుల విధానం గురించి మధ్యంతర ప్రభుత్వానికి ఒక విజ్ఞాపన', 'భారత ప్రజలకు ఒక పిలుపు' పత్రంలో లేవనెత్తిన కొన్ని సమస్యలను వివరిస్తుందే కాని వేరే ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత ఏమీలేని కారణంగా ఆ పత్రాన్ని పంపించడం లేదు.

(యం.సుస్లోవ్)

6 ఆగస్టు 1947

N25-C-2112

యం. ఎ. సుస్లోవ్ సెక్రటేరియట్ నుంచి

టెక్ సెక్రటేరియట్ ద్వారా ప్రత్యేక పేకెట్

6.VII-47

RGASPI F. 17 Op. 128 D. 1127 L. 201

నం. 4

శ్రీపత్ అమిత్ డాంగే

ఎగ్జిక్యూటివ్ కౌన్సిల్ సభ్యుడు,

అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ల ఫెడరేషన్

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యుడు

ఆయన 1899 లో జన్మించారు. 1924 నుంచి భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యుడు. భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ, అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ల ఫెడరేషన్ల వ్యవస్థాపక సభ్యులలోనూ, క్రియాశీల కార్యకర్తలలోనూ ఒకరు. ఆయన సుప్రసిద్ధ సాహితీ విమర్శకుడు. ప్రఖ్యాత సామాజిక, రాజకీయ కార్యకర్త. మరాఠీ భాషలో మొట్టమొదటి కార్మిక పత్రిక వ్యవస్థాపకుడు. కమ్యూనిస్టు, ట్రేడ్ యూనియన్ కార్యకలాపాలకు ఇంగ్లీషు అధికారులు ఆయనను హింసించారు, అనేక సార్లు అరెస్టు అయ్యారు, మొత్తం 13 సంవత్సరాలకు పైగా జైలులో ఉన్నారు.

1928లో ఆయన జౌళి (textile) కార్మికుల సమరశీల ట్రేడ్ యూనియన్ అయిన 'గిర్నీ కామ్ గార్' జనరల్ సెక్రటరీ అయ్యారు. కమ్యూనిస్టు కార్యక్రమాలు సాగించినందుకూ, ఒక సమ్మె నిర్వహించినందుకూ కారాగార శిక్ష అనుభవించారు.

1929-36లలో భారత దేశ కార్మిక ఉద్యమానికి వ్యతిరేకంగా పెట్టిన మీరట్ కుట్ర కేసులో ఆయనకు శిక్షపడింది.

1936-39 కాలంలో పార్టీ, ట్రేడ్ యూనియన్లలో పని చేశారు.

1939లో జౌళి కార్మికుల సమ్మె నిర్వహించినందుకు నాలుగు నెలల కఠిన శిక్ష అనుభవించారు.

1940-1943 కాలంలో బాంబేలో జౌళి కార్మికుల సాధారణ సమ్మె నిర్వహించినందుకు జైలు శిక్ష పడింది.

1943-1944 లో అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ల ఫెడరేషన్ ఛైర్మన్

1944-45 లో లండన్ లో జరిగిన ప్రపంచ ట్రేడ్ యూనియన్ సమావేశానికి ఆల్ ఇండియా కాంగ్రెస్ ప్రతినిధిగా వెళ్ళారు. 1944 అక్టోబరులో లండన్ లో జరిగిన గ్రేట్ బ్రిటన్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ XVII కాంగ్రెసుకు భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రతినిధి.

1945-47 కాలంలో అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ల కాంగ్రెస్ కు ఉపాధ్యక్షుడు

1945 అక్టోబరు నుంచి ప్రపంచ ట్రేడ్ యూనియన్ల ఫెడరేషన్ జనరల్ కౌన్సిల్ ఛైర్మన్, ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిటీ సభ్యుడు,

1946లో మాస్కోలో జరిగిన ప్రపంచ ట్రేడ్ యూనియన్ల ఫెడరేషన్ ఇ.సి. ప్లీనం పనిలో ఆయన పాల్గొన్నారు.

1947 ఫిబ్రవరి నుంచి అఖిల భారత ట్రేడ్ యూనియన్ల కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు.

(సం) ప్లీషేవస్కీ

RGASPI F, 17 Op.128 D. 1127 L. 216

నం. 5

అత్యంత గోప్యనీయం

సెక్రటరీ, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ, కామ్రేడ్ ఎ. ఎ. ఝడోవ్,

సెక్రటరీ, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ, యం. ఎ. సుస్లోవ్ లకు,

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యుడు యస్. ఎ. డాంగేతో మీరు జరిపిన చర్చల రికార్డులూ; సెక్రటరీ, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీకి ఆయన రాసిన లేఖ, పంపిస్తున్నాను.

ఉప ప్రధానాధికారి

ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ విభాగం

18 ఆగష్టు 1947

No.25-F-2240

RGASPI F.17 Op. 128.D.1127 L.217

నం. 6

అత్యంత గోప్యనీయం

ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ సెక్రటరీకి,

భాషా సమస్య కారణంగా, మన సంభాషణల సమయంలో నా వివరణలు కొన్ని పూర్తిగా, స్పష్టంగా లేకపోయి ఉండవచ్చు. ఆ కారణంగా నేను మీ దృష్టికి తీసుకురావాలనుకున్న ప్రత్యేక అంశాల గురించి వ్రాత పూర్వకంగా తెలియజేసేందుకు ఈ అవకాశాన్ని వినియోగించుకుంటున్నాను.

1. భారత దేశంలోని ప్రస్తుత పరిస్థితి పట్ల ఎయుసిపి(బి) మరింత శ్రద్ధ వహించి, తన అభిప్రాయాన్ని మీకు అంగీకారమైన రూపంలో తెలియజేయడం ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది. అవసరమైనప్పుడు మీ అభిప్రాయాన్ని భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీకి మాత్రమే తెలియజెయ్యాలి.
2. ఇటీవలి సంవత్సరాలలో భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ అనుసరిస్తున్న రాజకీయాలనూ, ఎత్తుగడలనూ, నినాదాలనూ మీరు పరిశీలించి, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ తన లక్ష్యాలను సాధించడానికి చేసే ప్రయత్నంలో ఒక సోదర పార్టీ సహాయపడే రీతిలో, మీ అభిప్రాయాన్ని తెలియజెయ్యాలని మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను. ఈ సమస్యల పట్ల మీ పార్టీ ఉదాసీనంగా లేదని నాకు నమ్మకం ఉంది, కాని యుద్ధానంతర కాలంలో ఏర్పడిన కొత్త పరిస్థితిలో దాని (మీ అభిప్రాయం - అనువాదకుడు) అవసరాన్ని నేను నొక్కి చెప్పాలనుకుంటున్నాను.
3. మనం పరస్పరం అభిప్రాయాలనూ, సామగ్రినీ (material) మారకం చేసుకునే ఏర్పాటు చేసుకోవాలని నేను అనుకుంటున్నాను. నేను తిరిగి వెళ్ళే ముందు మన మధ్య సంబంధాల రూపాల, పద్ధతుల పని పూర్తి చెయ్యడం మంచిది.
4. సాధ్యమైతే, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీనుంచి అత్యుత్తమ సభ్యులను పార్టీ వ్యవహారాలను అధ్యయనం చెయ్యడానికి యు.యస్.యస్.ఆర్ పంపించడానికి మీ అనుమతి కోరుతున్నాను.
5. భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సిఫారసు మీద భారత ట్రేడ్ యూనియన్ల నుంచి రచయితల, జర్నలిస్టుల పర్యటనలకు మీ అనుమతి కోరుతున్నాను.

6. సోవియట్ యూనియన్ గురించి పెద్ద ఎత్తున (సమాచార - అనువాదకుడు) సామగ్రిని భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీకి అందించడం ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది.
7. మీరు అవసరమని భావించే ఏ ప్రశ్నలకైనా సమాధానం ఇవ్వడానికి నేను సిద్ధంగా ఉన్నానని తెలియజేస్తున్నాను.

యువర్స్ సిన్సియర్లీ

యస్. ఎ. డాంగే

RGASPI F.17 O. 128 D 1127 L. 218

నం. 7

అత్యంత గోప్యనీయం

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యుడు కా. శ్రీపత్ అమిత్ డాంగేతో కామ్రేడ్ రుడ్సోవ్ సంభాషణల రికార్డు

ఈ సంభాషణ 16.VIII 1947 తేదీన 6.00 పి.యం. నుంచి 8.00 పి. యం. వరకూ జరిగింది.

ఈ చర్చలలో పాల్గొన్నవారు:

కా. యం. ఎ. సుస్లోవ్, సెక్రటరీ, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ,

కా. యల్. సి. బారనోవ్, ఉప ప్రధానాధికారి, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ విభాగం

ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ విభాగంలో అధ్యాపకుడు, కా. ఐ. ఐ. కోజ్లోవ్
అనువదించారు.

కా. రుడ్సోవ్, కా. డాంగేలు ఒకరికొకరు అభివాదం చేశారు.

(సోవియట్ యూనియన్ లో) ఉన్న కాలంలో కా. డాంగే యు.యస్.యస్.ఆర్ లో ఏ యే ప్రదేశాలు చూడగలిగారనే విషయం గురించి, అతని పర్యటన ఏర్పాట్లు ఎల్లా ఉన్నాయనే విషయం గురించి కా. రుడ్సోవ్ కా. డాంగేను అడిగారు.

తను ఎయుసిపి(బి) అతిథిగా వచ్చాననీ, సరియైన ఏర్పాట్లు చెయ్యడం జరిగిందనీ, మరేమీ అవసరం లేదనీ (డాంగే) చెప్పారు.

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ పని తీరు గురించి కొన్ని సమస్యల మీద సంప్రదింపులు

జరపాలనీ, ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చెయ్యాలనీ డాంగే కోరిన విషయం కా. రుడోవ్ గుర్తు చేశారు. డాంగే ఇచ్చే సమాచారం వినడానికి తాము ఇప్పుడు సిద్ధంగా ఉన్నామని కా. రుడోవ్ తెలియజేశారు.

తాను కొంతకాలంగా భారత దేశం వెలుపల ఉన్నాననీ, ఈ కాలంలో భారత దేశంలో ముఖ్యమైన మార్పులు సంభవించాయనీ, కా. డాంగే చెప్పారు. ముఖ్యంగా, ఇప్పుడు హిందూస్థాన్, పాకిస్తాన్ అనే రెండు దేశాలు ఏర్పడ్డాయి. తనకు ఎక్కువగా తెలియని అనేక సంఘటనలు జరిగాయి. కాని భారత ప్రజల పోరాటంలో మౌలికమైన మార్పులు ఏవీ సంభవించలేదని ఆయన అనుకుంటున్నారు. మీకు ఆసక్తి ఉన్నట్లయితే ముఖ్యమైన విషయాల గురించి చెబుతాను, అని ఆయన అన్నారు.

భారత దేశంలో పరిస్థితి గురించి చెప్పమని కా. డాంగేను కా. రుడోవ్ కోరారు.

భారత దేశంలో పరిస్థితి గురించి కా. డాంగే క్లుప్తంగా మాట్లాడారు. ఇంతకు ముందు కాలానికి భిన్నంగా, 1947లో భారత దేశ రాజకీయ పరిస్థితిలో ప్రధాన విషయం ఏమిటంటే, భారతదేశ ప్రజలు - కార్మికులు, రైతులు, పెట్టి బూర్జువా, సంస్థానాల (princely states) జనాభా - అందరూ బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక ఉద్యమంలో భాగస్వాములయ్యారు.

ఇప్పుడు భారతదేశ సంస్థల, ప్రజల, ప్రజాస్వామ్య శక్తుల ఐక్యతను భగ్నం చెయ్యడానికి బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం ఎత్తుగడలు అవలంబించడానికి కారణం ఇదేనని కా. డాంగే చెప్పారు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం అనుసరిస్తున్న ఈ ఎత్తుగడ కొత్తదేమీ కాదు, ఇంతకు ముందు కూడా బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం ఈ ఎత్తుగడలను ఉపయోగించింది. ఈ ఎత్తుగడలలో కొత్త పరిణామం ఏమిటంటే, మత విద్వేషాన్ని విశాల ప్రజానీకంలోనూ, క్రింది స్థాయి లోనూ వ్యాపింప చేయడంలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం విజయం సాధించింది.

ఇంతకు ముందు హిందూ-ముస్లిం వైరుధ్యాలు ప్రధానంగా బూర్జువా-జాతీయవాద ఉన్నత వర్గాలలో ఉండేవి; ఇప్పుడు ప్రజలలో కూడా ఈ వైరుధ్యాలను బ్రిటిష్ వారు నాటగలిగారని కా. డాంగే చెప్పారు.

ఇంతకు ముందు భారత దేశంలో ట్రేడ్ యూనియన్లు వర్గ పునాది మీద ఏర్పడితే ఇప్పుడు మత ప్రాతిపదిక మీద ట్రేడ్ యూనియన్లను ఏర్పాటు చెయ్యడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

రైతు సంఘాలు, ఇతర సామాజిక సంస్థల విషయంలో కూడా పరిస్థితి ఇలాగే ఉంది. ఇంగ్లీషు వారు ఈ ఉద్యమ ఐక్యతను విచ్ఛిన్నం చెయ్యలేక పోయి ఉంటే, భారత ప్రజాస్వామ్య సంస్థలు ఇంగ్లీషువారిని ఐక్యంగా, బలంగా, ప్రతిఘటించేవని కా. డాంగే చెప్పారు.

భారత దేశ కార్మిక, ప్రజాస్వామ్య సంస్థల ఐక్యతలో ఈ విభేదం సృష్టించడానికి ఇంగ్లీషు

సామాజ్యవాదం అనుసరిస్తున్న ఈ విధానంలో కాంగ్రెస్, ముస్లిం లీగు నాయకత్వాలు చేతులు కలిపాయని అనేక వాస్తవాలు తెలియజేస్తున్నాయి.

ప్రజలలో కాంగ్రెస్ పలుకుబడి పెరిగింది, కాని కాంగ్రెస్ నాయకత్వం మితవాదం వైపు మొగ్గుతోందని కా. డాంగే పేర్కొన్నారు. పెట్టుబడిదారులూ, భూస్వాములూ, సట్టా వ్యాపారస్తులూ కాంగ్రెస్ నాయకత్వంలో పెద్ద సంఖ్యలో ఉన్నారు.

కా. రుడ్సోప్: నెహ్రూ సంగతి ఏమిటి? ఆయన కేపిటలిస్టా లేక భూస్వామీ?

కా. డాంగే: ఒక బూర్జువా

కా. రుడ్సోప్: జిన్నా?

కా. డాంగే: అతను కూడా బూర్జువాయే. అతను సుప్రసిద్ధ న్యాయవాది. చాలా డబ్బు సంపాదించి పరిశ్రమలలో పెట్టుబడి పెట్టాడు. నెహ్రూ కూడా ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యాయవాదుల కుటుంబానికి చెందినవాడు. భారత కంపెనీ, టాటా (కంపెనీ)లో నెహ్రూ తను కూడబెట్టిన గణనీయమైన మొత్తాన్ని పెట్టుబడిగా పెట్టాడు.

కా. డాంగే ఇంకా ఇలా అన్నారు. కాంగ్రెస్, ముస్లిం లీగ్ పార్టీల అగ్ర నాయకత్వంలో సామాజిక కలయిక (social composition) కారణంగా, భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ ఒక ప్రాంతంలోనూ, ముస్లిం లీగ్ మరొక ప్రాంతంలోనూ అధికారాన్ని పూర్తిగా తమ చేతుల్లోకి తీసుకుంటే, భారత దేశ ప్రజల జీవన పరిస్థితులలో ఏ సానుకూల మార్పులూ సంభవించవు.

జాతీయ కాంగ్రెస్ లో రెండు పక్షాలున్నాయని డాంగే చెప్పారు. పటీల్ నాయకత్వాన ఉన్నది అత్యంత మితవాద పక్షం. ఈ పక్ష భావాలూ, పద్ధతులూ ఫాసిజాన్ని పోలి ఉన్నాయి. నాయకుడు లేని రెండో పక్షం, భావాలలోనూ, పద్ధతులలోనూ ప్రజాస్వామికంగా ఉంది. ప్రస్తుతం కాంగ్రెస్ లో అధికారమంతా మితవాద పక్షం చేతుల్లో, పటీల్ చేతుల్లో, ఉంది. ఈ నాయకత్వం గాంధీ నెహ్రూలనుంచి అంతకంతకు దూరంగా పోతోంది.

కా. రుడ్సోప్: కార్మికులలో మద్దతు ఉన్న శక్తులు కాంగ్రెస్ లో ఏమైనా ఉన్నాయా?

కా. డాంగే: 1942నుంచీ కార్మికులలో కాంగ్రెస్ పలుకుబడి పెరుగుతూ ఉంది. కాంగ్రెస్ లో ఈ ధోరణికి ప్రతినిధులెవరూ లేరు. కాంగ్రెసులో దిగువ సంస్థలలో కొంతమంది వ్యక్తులున్నారు, కాని కేంద్ర నాయకత్వంలో ఎవరూ లేరు.

కా. రుడ్సోప్: కాంగ్రెస్ సభ్యత్వ సంఖ్య ఎంత?

కా. డాంగే: యుద్ధానికి ముందు 60 లక్షల సభ్యులుండేవారు. ప్రస్తుతం కాంగ్రెస్ లోకి ఒక ప్రవాహంలా సభ్యులు చేరుతున్నారు. ఖచ్చితమైన సంఖ్య ఇవ్వడం కష్టం.

కా. రుడోవ్: సభ్యత్వం ఇచ్చే పద్ధతి ఏమిటి - వ్యక్తిగతంగానా, సమష్టిగానా (individual or collective)?

కా. డాంగే: ప్రస్తుతం వ్యక్తిగతంగానే కాని ఒక సంస్కరణ తయారవుతోంది. పూర్తిగా సమష్టి పద్ధతికి మారడానికి ప్రతిపాదన ఉంది.

కా. సుస్లోవ్: దీనికి కారణం ఏమిటి?

కా. డాంగే: వామపక్ష శక్తులు కాంగ్రెస్ లోకి చొచ్చుకుపోయే అవకాశాలు చూసి భయపడిన కాంగ్రెస్ నాయకత్వం, అవాంఛనీయ శక్తులకు సభ్యత్వం లేకుండా చేసే విధంగా సభ్యత్వాన్ని ఏర్పాటు చెయ్యాలనుకుంటోంది. సమష్టి పద్ధతి క్రింద కాంగ్రెస్ లో చేరాలనుకుంటున్న ఒక ప్రత్యేక సంస్థ గురించి ఆ సంస్థ నాయకత్వాన్ని బట్టి నిర్ణయం తీసుకోగలరు. ఆ విధంగా వామపక్ష ప్రజాస్వామ్య శక్తులకూ, సంస్థలకూ తలుపులు ముయ్యగలరు.

దీని తర్వాత కా. డాంగే భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ విదేశీ విధానాల స్వభావాన్ని వివరించారు.

విదేశాంగ విధానం గురించి కూడా కాంగ్రెస్ లో రెండు ధోరణులున్నాయన్నారు డాంగే. పటేల్ నాయకత్వాన ఉన్న మొదటి ధోరణి మూడు అగ్ర రాజ్యాల - యు.యస్.యస్.ఆర్., ఇంగ్లాండ్, యు.యస్.ఎ - మధ్య వైరుధ్యాల మీద ఆధారపడినది. పటేల్, అతని అనుచరులూ ఈ వైరుధ్యాలను ఉపయోగించుకుని ఆంగ్లో-అమెరికన్ బ్లాకుతో కలిసి ఉండేలా భారత విదేశాంగ విధాన మార్గం కోసం ప్రయత్నిస్తున్నారు. పటేల్, అతని ముఠా, నూతన భారత రాజ్యంలో ఇంగ్లీషు బ్యూరోక్రాట్లనూ, ఆఫీసర్లనూ అందరినీ పూర్తిగా కొనసాగనివ్వడం అవసరమనీ, ఇంగ్లాండుతో సైనిక సంబంధం ఉండాలనీ భావిస్తారు. అమెరికన్ పద్ధతిలో ఆయుధ ప్రమాణీకరణాన్ని పటేల్ ప్రతిపాదిస్తారు.

కా. రుడోవ్: నెహ్రూ మార్గం ఏమిటి?

కా. డాంగే: నెహ్రూకు ఒక ప్రత్యేక మార్గం ఉంది. సోవియట్ యూనియన్ తో దేశానికి-దేశానికి మధ్య సన్నిహిత, స్నేహపూర్వక సంబంధాలు నెలకొల్పడానికి చెయ్యగలిగినదంతా చెయ్యాలి అని ఆయన నమ్ముతాడు, కాని భారతదేశంలో సోవియట్ పలుకుబడి అనుమతించకూడదు అన్నది నెహ్రూ ఆలోచన.

కా. రుడోవ్: అంటే నెహ్రూ సోవియట్ యూనియన్ తో సంబంధాల బరువు అంతా తనే మోయాలనుకుంటున్నాడు, కాని ఇతరులు ఈ బరువు పంచుకోడానికి అనుమతించడన్నమాట.

కా. రుడోవ్ పరిహాసానికి కా. డాంగే అంగీకారసూచకంగా తల ఊపారు.

కా. రుడోవ్: యు.యస్.యస్.ఆర్. లో ప్రస్తుతం ఉన్న భారత రాయబారి, నెహ్రూ

సోదరి, విజయ లక్ష్మి ఎటువంటి వ్యక్తి? విదేశీ విధాన ప్రశ్నలకు సంబంధించి ఆమెకి ఒక స్వతంత్ర పంథా ఉందా?

కా. డాంగే: లక్ష్మికి స్వతంత్ర పంథా లేదు. రాయబార కార్యాలయంలో చాలా స్వతంత్రంగా ఉండే వ్యక్తి ఆమె సెక్రటరీ.

కా. రుడోవ్: ఆమె తెలివైనదా?

కా. డాంగే: కాదు, చాలా తెలివైనది కాదు, విద్యార్థి స్థాయిలో ఉంటుంది.

ఆ తర్వాత కా. డాంగే భారత ప్రభుత్వ ఆంతరంగిక విధాన స్వభావం గురించి, కార్మిక వర్గ, రైతాంగ పరిస్థితుల గురించి మాట్లాడారు. ప్రస్తుత భారత ప్రభుత్వం కార్మికుల, కర్షకుల ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలలో ఒక్క సమస్యవైనా పరిష్కరించలేదని ఆయన చెప్పారు. కార్మికుల, కర్షకుల అవసరాలను తీర్చేలా ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకురావడానికి ఐక్య కార్మిక, కర్షక సంస్థలను ఏర్పాటు చేయవలసిన కర్తవ్యం ఉంది. ఇది మనం చెయ్యలేకపోతే, భారత దేశంలోని ప్రజాస్వామ్య సంస్థలను ఇంగ్లీషువారు అణచి వేస్తారు.

ప్రస్తుత దశలో భారత దేశంలో ఇంగ్లీషు విధానం చాలా విజయం సాధించిందని గుర్తించాలని కా. డాంగే చెప్పారు.

దేశ పరిస్థితి గురించి మరింతగా వివరిస్తూ, కా. డాంగే ఇలా అన్నారు: ప్రస్తుతం ఉద్యమం సంస్థానాలలో ప్రత్యేకంగా ఉధృతంగా ఉంది. సంస్థానాలలో ఫ్యూడల్ అణచివేత, బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రాంతాలలో కంటే చాలా తీవ్రంగా ఉండడం దీనికి కారణం. ఆ కారణంగా సంస్థానాలలో నివసిస్తున్న విశాల ప్రజానీకం తమని మనం నడిపించాలని మనకేసి చూస్తోంది. సంస్థానాలలో కాంగ్రెస్, ఇంగ్లీషు వారి మధ్య పెనుగులాట జరుగుతోందని కా. డాంగే తెలిపారు. ఇంగ్లీషు వారు సంస్థానాలలో తమ ఏజెంట్లను నియమించాలని చూస్తున్నారు. ఈ ప్రయత్నాలను భగ్నం చెయ్యడానికీ, సంస్థానాలలో నాయకత్వ పాత్ర తమ చేతుల్లోకి తీసుకోవడానికీ, కార్మిక, కర్షక ప్రయోజనాలకు హాని కలిగించే విధంగా సంస్థానాలకు కొన్ని రాయితీలను అంగీకరించేలా కాంగ్రెస్ ఒత్తిడికి గురవుతోంది.

కా. రుడోవ్: బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రాంతాలకంటే సంస్థానాలు పారిశ్రామికంగా వెనుకబడినవా?

కా. డాంగే: అవును. కొన్ని సంస్థానాలలో పరిశ్రమలున్నాయి, కాని మెజారిటీలో ఫ్యూడలిజం అవశేషాలు చాలా బలంగా ఉన్నాయి.

కా. రుడోవ్: అంటే అక్కడ పోరాట ప్రధాన రూపం ఫ్యూడల్ వ్యతిరేక స్వభావం కలిగి ఉంటుందా?

కా. డాంగే: అవును.

కా. రుషోవ్: అంటే రైతాంగ పోరాటం?

కా. డాంగే: అవును.

కా. రుషోవ్: రైతు ఉద్యమ నిర్మాణ రూపాలు (organizational forms) ఏమిటి?

కా. డాంగే: రైతుల పోరాటాలలో అధిక భాగం, భూమిని రైతులకు బదిలీ చెయ్యాలనే డిమాండుతో భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా ఉద్దేశించబడ్డవి.

కా. రుషోవ్: ఈ డిమాండ్లు ప్రధానంగా వ్యవసాయ కూలీల నుంచి వస్తున్నాయా?

కా. డాంగే: వివిధ విభాగాల నుంచి ఈ డిమాండ్లు వస్తున్నాయి. చిన్న కొలు రైతులు, భూమిలేని వారు, వ్యవసాయ కూలీలు - వీరిలో (భూమిలేనివారు, వ్యవసాయకూలీలలో - అనువాదకుడు) చాలామంది 'అంటరానివారు'. ఉద్యమం రెండు మార్గాలలో నడుస్తోంది: ఒక పక్క ధనిక రైతుల దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా నిరసనలు, మరో పక్క 'అంటరానివారి' హక్కులకోసం.

కా. రుషోవ్: భారత దేశంలోని ప్రజాస్వామ్య సంస్థలలో అత్యంత ప్రాబల్యంగా ఉన్నది ఏమిటి - ఉమ్మడి జాతీయ ప్రయోజనాలా లేక కుల అవశేషాలా?

కా. డాంగే: భారత దేశంలో సుమారు 60 మిలియన్ల (6 కోట్లు) 'అంటరానివారు' ఉన్నారు. వీరిని తమ నాయకత్వం క్రింద కూడగట్టడానికి ప్రయత్నిస్తున్న కాంగ్రెస్ పార్టీతోనూ, వివిధ పెట్టి బూర్జువా నిర్మాణాలతోనూ మేం కమ్యూనిస్టులం పోటీపడుతున్నాం.

కా. రుషోవ్: 'అంటరానివారు' సాధారణ ట్రేడ్ యూనియన్లలో ఉన్నారా, లేక వారికి స్వంత యూనియన్లు ఉన్నాయా?

కా. డాంగే: వారు సాధారణ ట్రేడ్ యూనియన్లలో ఉన్నారు. కొంత భాగం మా ట్రేడ్ యూనియన్లలోనూ, మరికొంత భాగం వివిధ పెట్టి బూర్జువా నిర్మాణాల నాయకత్వంలో ఉన్న ట్రేడ్ యూనియన్లలోనూ ఉన్నారు. కాని కాంగ్రెస్ ఏర్పాటు చేసిన ట్రేడ్ యూనియన్లలో పాల్గొనడానికి 'అంటరానివారు' ఇష్టపడడం లేదు.

పాకిస్తాన్ లో పెద్ద సంఖ్యలో భూస్వాములున్నారు కనుక పాకిస్తాన్ లో రైతు ఉద్యమం తీవ్రమవుతోందని డాంగే చెప్పారు.

కా. రుషోవ్: హిందూస్తాన్, పాకిస్తాన్ లు ఆర్థికంగా చాలా భిన్నంగా ఉన్నాయా?

కా. డాంగే: రెంటికి మధ్య పెద్ద వ్యత్యాసం ఉంది. పరిశ్రమలో 70 శాతం కంటే ఎక్కువ హిందూస్తాన్ లో సాంద్రీకరించబడి ఉంది. పాకిస్తాన్ ఎక్కువ వ్యవసాయ ప్రాంతంగా ఉంది.

కా. రుషోవ్: మీ అభిప్రాయంలో, భవిష్యత్తులో భారత దేశ రాజకీయ దృశ్యం ఎలా

ఉంటుంది? కమ్యూనిస్టు పార్టీ కర్తవ్యాలు ఏమిటి?

కా. డాంగే: మేం ఈ విధంగా ఉంటుంది అనుకుంటున్నాం. ఐక్య భారత సంస్థలను పూర్తిగా ధ్వంసం చేసి ఈ సంస్థలను మత ప్రాతిపదిక మీద ఏర్పాటు చేసే ప్రయత్నాలలో ఇంగ్లీషు వారు పూర్తిగా విజయం సాధించ లేకపోయిన కారణంగా, ప్రజా సంస్థలలో మరింత చీలికలు రాకుండా చెయ్యడం, వాటిని ఐక్యం చెయ్యడానికి పోరాటం కొనసాగించడం తప్పనిసరి.

కా. రుషోవ్: ఏకీకరణ లక్ష్యాలను మీరు ఎలా అర్థం చేసుకుంటున్నారు?

కా. డాంగే: ముక్కచెక్కలైన కార్మిక సంస్థలను కార్మిక వర్గ నిర్దిష్ట డిమాండ్ల ప్రాతిపదికగా ఐక్యం చెయ్యాలని మేం నమ్ముతున్నాం. రైతు సంఘాలలో కూడా ఇదే చెయ్యాలి.

కా. రుషోవ్: హిందూస్థాన్, పాకిస్థాన్ లు - రెండింటికీ ఉమ్మడి సంస్థలుండాలని మీరు అనుకుంటున్నారా?

కా. డాంగే: అవును, ఐక్యంగా.

కా. రుషోవ్: కమ్యూనిస్టు పార్టీ కూడా?

కా. డాంగే: అవును, కమ్యూనిస్టు పార్టీ కూడా

కా. రుషోవ్: ప్రస్తుతం మీకు ఒకే కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఉందా?

కా. డాంగే: అవును, ఒకటే.

కాంగ్రెస్ తన అధికారాన్ని ఎందుకు బలపరుచుకోగలిగిందో వివరించమని కా. రుషోవ్ కా. డాంగేను అడిగారు.

యుద్ధ కాలంలో విశాల ప్రజానీకంలో ఉన్న ఇంగ్లీషు వ్యతిరేక భావాలని పరిగణలోకి తీసుకుని కాంగ్రెస్ ఇంగ్లీషు వారికి వ్యతిరేకంగా నిలిచింది. ఈ చర్య ఫలితంగా జాతీయ సార్వభౌమత్వం కోసం పోరాడుతున్న ఒక జాతీయ సంస్థగా కాంగ్రెస్ ఒక పేరును సంపాదించుకుందని కా. డాంగే అభిప్రాయపడ్డారు.

యుద్ధకాలంలో ఇంగ్లీషు వారితో సహా మిత్రదేశాలకు కమ్యూనిస్టు పార్టీ మద్దతిచ్చింది. అనేకమంది పార్టీ వైఖరిని సరిగా అర్థం చేసుకోలేకపోయిన ఫలితంగా ఈ చర్య ద్వారా కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రభావం క్షీణించింది. కమ్యూనిస్టు పార్టీ సానుభూతిపరులలో గణనీయమైన భాగం యుద్ధ కాలంలో కాంగ్రెస్ వైపుకు మళ్ళింది.

కా. రుషోవ్: భారత దేశాన్ని హిందూస్థాన్, పాకిస్థాన్ లుగా విభజించడాన్ని ప్రజలు ఎలా స్వీకరిస్తున్నారు?

కా. డాంగే: కాంగ్రెసును అనుసరిస్తూ, దాని అధికారిక విధానానికి ప్రాతినిధ్యం వహించే విభాగం విభజనకు మద్దతివ్వడం లేదు. ముస్లింల విషయంలో ఇలా చెప్పాలేం. వారిలో అత్యధిక భాగం ఐక్యతను కోరుకోవడంలేదు, విభజనకు మద్దతిస్తున్నారు.

కా. రుడోల్ఫ్: కమ్యూనిస్టులు ఐక్య సంస్థలకు మద్దతిస్తే ప్రజలు మిమ్మల్ని కాంగ్రెస్ ఏజెంట్లు అనుకోరా? మీరు చెప్పినట్లు కాంగ్రెస్ విభజనను వ్యతిరేకిస్తోంది కదా!

కా. డాంగే: ముస్లిం లీగు నాయకత్వం మమ్మల్ని ఆ విధంగానే చూస్తోంది. ఈ విషయం గురించి ప్రజలను నమ్మించాలని ప్రయత్నిస్తోంది. మాకు ఇంకో ఇబ్బంది కూడా ఉంది. విడిపోయే హక్కుతో సహా జాతులకు స్వయం నిర్ణయాధికారం ఉండాలని మేం అంటున్నందుకు మేము ముస్లింల తరపున ఉన్నామంటూ కాంగ్రెస్ నాయకత్వం ఆరోపిస్తోంది.

కా. రుడోల్ఫ్: కాని హిందువులు, ముస్లింలు వేరు వేరు జాతులు కారు. ఇద్దరూ ఒకే జాతీయత (nationality)కు చెందిన వారే కదా!

కా. డాంగే: అవును, ఇది కరెక్ట్.

కా. రుడోల్ఫ్: గత 100-150 సంవత్సరాలలో మత ప్రాతిపదిక పైన ఒక రాజ్యం ఏర్పడిన సందర్భం ఒక్కటి నాకు గుర్తు లేదు.

కా. డాంగే: అవును, ఇది నిజమే.

కా. రుడోల్ఫ్: జాతి ఐక్యతకూ, కార్మికుల వర్గ ఐక్యతకూ గ్రహణం పట్టేంత బలంగా మతమౌఢ్యం ఉండడం నిజమేనా? ప్రజాస్వామ్య సంస్థలలో నాస్తికులు చాలామంది ఉన్నారా? రాజ్యం గురించి వారి అభిప్రాయం ఏమిటి? 'నాస్తికులు తమ కోసం మూడో రాజ్యం, నాస్తికుల రాజ్యం, ఎందుకు అడగడం లేదు?' అని కా. రుడోల్ఫ్ పరిహాసంగా అన్నారు.

కా. డాంగే ఈ పరిహాసానికి నవ్వి ఇలా సమాధానం ఇచ్చారు: 'ఇంత అసంగతత్వ స్థాయికి పరిస్థితి చేరదనిపిస్తోంది.'

ప్రస్తుతం కార్మిక వర్గంలో మత మౌఢ్యం ఇంతకుముందున్నంత బలంగా లేదని డాంగే చెప్పారు. వర్గ, ప్రజాస్వామ్య సంఘీభావ భావనలు కార్మికులలో ప్రబలంగా ఉన్నాయి. దీనికి విరుద్ధంగా, కాంగ్రెస్, ముస్లిం లీగుల నాయకత్వాలు, ఒక మతానికి చెందిన వారు ఒక్కటే (religious commonality) అన్న భావాన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నాయి.

కా. రుడోల్ఫ్: ఇంగ్లీషు వారి యొక్క, దేశంలో ఉన్న అభివృద్ధి నిరోధక శక్తుల యొక్క, పథకాలను ప్రతిఘటించడానికి కార్మికులలో వర్గ సంఘీభావం తగినంతగా లేనట్లు, బలహీనంగా ఉన్నట్లు కనుపిస్తోంది. జాతీయ భావం సంఘీభావం కూడా బలహీనంగా ఉంది.

కా. రుడోల్ఫ్ కా. డాంగేను ఇంకా ఇలా అడిగారు.

హిందూస్థాన్, పాకిస్థాన్ లు కాకుండా ఒక ఐక్య దేశం ఏర్పడే విధంగా మరో దిశగా సంఘటనలను ప్రభావితం చెయ్యగల శక్తులేవైనా భారత దేశంలో ఉన్నాయా? లేక పాకిస్థాన్, హిందూస్థాన్ లు స్వతంత్ర రాజ్యాలుగా ఏర్పడి బలపడే అవకాశమే ఉందా?

కా. డాంగే: అటువంటి శక్తులు భారత దేశంలో ఉన్నాయి - కార్మిక వర్గం మాత్రమే అటువంటి శక్తి. ప్రస్తుతం ఈ (కార్మిక) శక్తిని నియంత్రణలో ఉంచుకోవడానికి పోరాటం జరుగుతోంది. కార్మిక వర్గంలోనూ, దాని నిర్మాణంలోనూ విభజన జరగకుండా చూడడం కమ్యూనిస్టు పార్టీ ప్రధాన కర్తవ్యం.

కా. రుడోల్ఫ్: నెహ్రూ, జిన్నాలు జాతీయ నాయకులుగా (national heroes) కనుపిస్తున్నారనేది స్పష్టమవుతోంది. స్పష్టంగా వారికి ప్రజల మద్దతున్నట్లు కనుపిస్తోంది. ఎందుకంటే పూర్తిగా స్వతంత్రమైనవి కాకపోయినా, కొంత మేరకు స్వతంత్రమైన రెండు రాజ్యాలను డొమినియన్లలో వారు ఏర్పాటు చెయ్యగలిగారు. ఈ విషయాన్ని కమ్యూనిస్టులు పరిగణలోకి తీసుకోకుండా ఉండగలరా?

కా. డాంగే: అవును, మేం ఈ విషయాన్ని (పరిగణలోకి తీసుకుని) చెప్పాల్సి వస్తోంది.

కా. రుడోల్ఫ్: కమ్యూనిస్టు పార్టీ రెండు రాజ్యాల మధ్య నలిగిపోయే ప్రమాదం లేదా?

కా. డాంగే: లేదు. మేం అటువంటి పరిస్థితిలో పడతామని నేను అనుకోవడం లేదు. కాంగ్రెస్, ముస్లిం లీగులకున్న మద్దతు కేవలం భ్రమ మాత్రమే. ఆచరణలో ఈ పార్టీల వలన ఏమీ ప్రయోజనం లేదని ప్రజలు తెలుసుకుని త్వరలోనే వీరి నుంచి దూరమవుతారు.

కా. రుడోల్ఫ్: కాని వారు (ప్రజలు - అనువాదకుడు) ఏదో ఆశిస్తున్నారు కదా! ఏదో లాభం ఉంటుందని ఆశిస్తున్నారు. ఇది (భవిష్యత్తు - అను) ఇంతకు ముందు కంటే అధ్వాన్నంగా ఉంటుందన్నది ఎవరూ ఇంకా రుజువు చెయ్యలేదు. ఇది రుజువు చెయ్యబడవలసిన విషయం కదా. కార్మిక వర్గం బలంగా ఉంటే ఎన్ని రిపబ్లిక్కులూ, రాజ్యాలూ ఏర్పాటువుతున్నా, అధ్వాన్నంగా ఉన్న రిపబ్లిక్ నుంచి, అధ్వాన్నంగా ఉన్న రాజ్యాన్నుంచి, ఒక మంచి రిపబ్లిక్ ను, మంచి రాజ్యాన్ని సృష్టించగలదు. కార్మిక వర్గం బలహీనంగా ఉన్నట్లయితే ఐక్యంగా ఉన్న దేశంలో కూడా ఒక మంచి రాజ్యాన్ని ఏర్పాటు చెయ్యలేదు. కార్మిక వర్గంలో మతమౌఢ్యం కంటే వర్గ సంఘీభావం బలంగా ఉన్నట్లయితే భారత దేశంలో ఎన్ని రాజ్యాలున్నా అది నాయకత్వం వహించగలదు.

సోవియట్ యూనియన్ లో కొంత భాగాన్ని జర్మన్లు ఆక్రమించారనీ, హిట్లర్ బలవంతంగా ఈ భాగాన్ని జర్మనీ (Reich)లో చేర్చాడన్న సంగతి మీకు తెలుసు అన్నారు కా. రుడోల్ఫ్. కాని జర్మన్ పాలనలో సోవియట్ ప్రజల దేశ భక్తి నశించలేదు. ఈ ఆక్రమణ కాలమంతా సోవియట్ ప్రజలు మాతృదేశంతో ఐక్యం కావాలని ఆశిస్తూ సోవియట్ పౌరులలాగానే

ప్రవర్తించారు.

కా. డాంగే: భారత దేశంలో కార్మిక వర్గం అంత బలంగా ఉందని అనలేం. ఇది మా బలహీనత.

కా. రుడోల్ఫ్: హిందూస్థాన్, పాకిస్థాన్ అనే రెండు దేశాలు ఏర్పడ్డాయి కాబట్టి భారత దేశ కార్మిక వర్గంతో, కమ్యూనిస్టులతో, యు.యస్.యస్.ఆర్. కార్మిక వర్గ సంఘీభావం క్షీణించలేదు.

కా. డాంగే: మీకు నేను ఇచ్చిన సమాచారం ఆధారంగా మా పని గురించి విమర్శనాత్మకంగా మదింపు చెయ్యమని నేను మిమ్మల్ని మనస్ఫూర్తిగా కోరుతున్నాను. మాకు మీ సలహాలు కావాలి.

ఇది ఎంత ముఖ్యమో నేను ఒక ఉదాహరణ ద్వారా వివరిస్తాను. నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం పాకిస్థాన్ సమస్య తలెత్తినప్పుడు భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఈ ఉద్యమానికి మద్దతివ్వాలని భావించింది. కాని బ్రిటిష్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ మా తప్పును ఎత్తి చూపి సరిదిద్దింది.

సోవియట్ పత్రికల్లో కా. డయకోవ్ కూడా ఈ అభిప్రాయమే వెల్లడించారు. అప్పుడు మేం ఒక ఐక్య రాజ్యానికి మద్దతివ్వాలని నిర్ణయించాం. కాని ఇప్పుడు కూడా మా నిర్ణయం సరి అవునా కాదా అన్నది మాకు తెలియదు.

కా. రుడోల్ఫ్: మీరు ప్రస్తావించిన కా. డయకోవ్, సెంట్రల్ కమిటీ సలహాలు అడిగినట్లు కాని, సెంట్రల్ కమిటీని సంప్రదించినట్లు కాని, మాకు తెలియదు. ఈ అభిప్రాయాన్ని వెల్లడించే బాధ్యతను డయకోవ్ కు అప్పజెప్పినట్లు కూడా మాకు సమాచారం లేదు. భారత కమ్యూనిస్టులకు మేం వెంటనే ఏ సలహాలు ఇవ్వడానికి సాహసించం. డయకోవ్ కున్న గుణాలు (qualities) మాకు లేవు. అది అతని వ్యక్తిగత అభిప్రాయం తప్ప మరేమీ అయి ఉండకపోవచ్చు. ఇది మీరు దృష్టిలో పెట్టుకోండి. మా సలహాల విషయానికొస్తే, కా. డాంగేయే భారత దేశంలో పరిస్థితి చాలా క్లిష్టంగా ఉందని గుర్తించారు ఆ కారణంగా సమస్యలన్నింటినీ క్షణంగా అధ్యయనం చెయ్యకుండా మేం వెంటనే ఏ సలహా ఇవ్వలేం. కా. డాంగే ఇచ్చిన ఈ సమాచారం, ఆయనతో జరిపిన ఈ చర్చ, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ నాయకత్వం లేవనెత్తిన ప్రశ్నల పట్ల ఏ రకమైన అభిప్రాయం ఏర్పరుచుకోవడానికైనా మొదటి అడుగు మాత్రమే. ఈ సమస్య గురించి ఆలోచించడానికి, సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యులతో చర్చించడానికి, ఆ పైన కా. స్టాలిన్ కు తెలియజేయడానికి, కా. డాంగే కొంత సమయం ఇస్తారని ఆశిస్తున్నాను. కొన్ని సలహాలివ్వవచ్చని సెంట్రల్ కమిటీ నిర్ణయించినట్లయితే, కా. డాంగే తిరిగి వెళ్ళే ముందు ఈ సలహాలను ఇవ్వడం జరుగుతుంది.

తనకి ఆసక్తి ఉన్న అన్ని సమస్యల మీదా మేము సలహాలివ్వలేకపోతే చిరాకుపడవద్దని కా. డాంగేను నేను కోరుతున్నాను.

భారత దేశంలో రక్తం ప్రవహిస్తోంది. ఈ రక్తపాతానికి బాధ్యత వహించ వలసిన వారు ఎవరో ఉన్నారు. మేము తప్పుడు సలహా ఇవ్వడం వలన మరింత రక్తపాతం సంభవిస్తే, మేము ఒక తీవ్ర నేరం చేసినట్లవుతుంది. భారత కార్మికుడి రక్తం చాలా విలువైనది. ఈ ప్రశ్నలకు వెంటనే మేం ఒక సమాధానం ఇవ్వకపోవడానికి కారణం చెప్పాలి.

తను లేవనెత్తిన సమస్యలమీద వెంటనే స్పందించాలని తాను కోరలేదని డాంగే సమాధానమిచ్చి ఇలా అన్నారు:

చాలా సంవత్సరాల తర్వాత మేం ఎయిసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీకి ప్రత్యక్షంగా (మా సమస్యలగురించి) తెలపగలిగినందుకూ, మా సందేహాల గురించి మాట్లాడగలిగినందుకూ నేను చాలా సంతోషిస్తున్నాను.

కా. ఝడ్సోవ్: మన మధ్య సంబంధాలు బలపరుచుకుంటూ ఉందాం. ఈ సంబంధాలు ఫలదాయకంగా ఉంటాయని మేం నమ్ముతున్నాం. ఇటువంటి సంబంధాల వలన భారత దేశంలోని పరిస్థితి గురించి మాకు మరింత తెలుస్తుంది. మీ అనుమతితో, సహకారంతో మేం సలహాలు ఇవ్వగలుగుతాం.

కా. డాంగే: ఎపిసియు(బి) తప్ప సంప్రదించడానికి మరెవ్వరూ లేనందున ఈ సమస్యలను మీ దృష్టికి మేం తీసుకు వస్తున్నాం. ఇంతకుముందు కొమింటర్స్ ఉండేది. కాని ఇప్పుడు కొమింటర్స్ లేదు కనుక మేం చిక్కులు ఎదుర్కొంటున్నాం. యూగోస్లావియా, బల్గేరియాల పర్యటన సందర్భంలో మేం టిటో, డిమిట్రోవ్ లను కలసి వారి సలహాలు అడిగాం.

కా. ఝడ్సోవ్: మేం ఒప్పుకుంటున్నాం. కాని సరియైన, మంచి సలహాలు ఇచ్చేందుకు మాకు ఒక అవకాశం ఇవ్వమని అడుగుతున్నాం. కొమింటర్స్ తాత్కాలికంగా నిలిచిపోయిందంటే (suspension) దానర్థం సోదర పార్టీలు తమలో తాము సంప్రదింపులు జరుపుకోకూడదని కాదు.

ఇక్కడ మీరు చెప్పిన దాన్ని బట్టి భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ నిరాశ పడడానికి ఆధారం లేదు అనిపిస్తోంది, అని చివరగా కా. ఝడ్సోవ్ అన్నారు. దేశాన్ని విభజిస్తున్న శక్తులకంటే బలమైన శక్తులు భారత దేశంలో ఉన్నాయి. భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఈ శక్తులన్నింటినీ కదిలించగలిగితే కార్మిక వర్గ ప్రజాస్వామ్య ఉద్యమాన్ని ఎవరూ విచ్ఛిన్నం చెయ్యలేరు. .

తన దేశానికి తిరిగి వెళ్ళే ముందు మళ్ళీ ఒకసారి కలుద్దామని కా. డాంగేకు కా. ఝడ్సోవ్ చెప్పారు.

ఈ సమావేశం ఏర్పాటు చేసినందుకు కా. డాంగే తన కృతజ్ఞతలు తెలిపారు. మరో సమావేశం గురించి కా. ఝడ్సోవ్ ప్రతిపాదనను చాలా సంతోషంతో అంగీకరించారు.

(యల్. బారనోవ్) నోటు తయారు చేశారు.

“ “ ఆగస్టు 1947.

RGASPI F.17 Op. 128 D. 1127 LL. 219-229

నం. 8

అత్యంత గోప్యనీయం

కా. ఎ. ఎ. రుడోవ్ కు

ఈ సంవత్సరం సెప్టెంబరు 6వ తేదీన, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యుడు, శ్రీపత్ అమిత్ డాంగేతో జరిపిన సంభాషణ రికార్డు పంపిస్తున్నాను.

జతపరచినవి: పైన పేర్కొన్నది నాలుగు పేజీలలో

ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ విభాగ ఉప ప్రధానాధికారి (యల్. బారనోవ్)

“9” సెప్టెంబరు 1947

25-B-2449

RGASI F.17 Op. 128 D.1127 L. 230

నం. 9

అత్యంత గోప్యనీయం

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యుడు, కా. యస్. ఎ. డాంగేతో కా. ఎ. ఎ. రుడోవ్ జరిపిన సంభాషణ రికార్డు

ది 6.IX.1947 తేదీన సంభాషణ జరిగింది.

చర్చలో ఈ క్రింద పేర్కొన్నవారు పాల్గొన్నారు:

కా. యం. ఎ. సుస్లావ్, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ సెక్రటరీ.

కా. యల్. సి. బారనోవ్, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ విదేశీ విధాన విభాగ ఉప ప్రధానాధికారి

కా. ఐ. ఐ. కోజ్లోవ్, ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ విదేశీ విధాన విభాగంలో అనువాదకుడు-అధ్యాపకుడు

కా. రుడోవ్ కా. డాంగేను ఆహ్వానించారు. కా. డాంగే ఇంతకు మునుపు సంభాషణలలో ప్రస్తావించిన ప్రశ్నల గురించి తాను సెంట్రల్ కమిటీకి ఒక నివేదికను సమర్పించాననీ, డాంగే అడిగిన ప్రశ్నలకు తను ఇప్పుడు సమాధానం చెప్పగలననీ, సలహాలనివ్వగలననీ కా. రుడోవ్ తెలియజేశారు.

కాని కా. డాంగే కాని, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ కాని ఈ సలహాలను ఒక ఆదేశంగా భావించకూడదని కా. రుడోవ్ కా. డాంగేను హెచ్చరించారు (cautioned). ఈ సలహాలు సరియైనవి, ప్రయోజనకరమైనవి అని భావించినట్లయితే డాంగే, భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీలు, ఈ సలహాలను స్వీకరించవచ్చు; సరియైనవి కావని భావించినట్లయితే తిరస్కరించవచ్చు.

ఈ మనోభావాలను తను అర్థం చేసుకున్నానని కా. డాంగే సమాధామిచ్చారు.

1. హిందూస్తాన్, పాకిస్తాన్ లు గా భారత దేశ విభజన గురించి, ఈ పరిస్థితులలో భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ, ఇతర సామాజిక సంస్థల గురించి.

హిందూస్తాన్, పాకిస్తాన్ అనే రెండు దేశాలుగా భారత దేశ విభజన ఇప్పుడు ఒక వాస్తవమైందనువలన, దీన్ని ఉనికిలోకి వచ్చిన ఒక వాస్తవంగా పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా ఉండడం అసంభవమని కా. రుడోవ్ చెప్పారు. అందువలన ఈ రెండు దేశాలలోనూ ప్రతీ దేశంలోనూ ప్రత్యేక కమ్యూనిస్టు పార్టీ, ట్రేడ్ యూనియన్లు ఉండాలని ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ అభిప్రాయపడుతోంది.

రెండు దేశాల అస్తిత్వ వాస్తవాన్ని ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ అంగీకరిస్తోంది. ఈ రెండుదేశాల ఏర్పాటు గురించి మన వైఖరి ఎల్లా ఉన్నా ఈ వాస్తవాన్ని మనం పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. కమ్యూనిస్టు పార్టీలు, అంతర్జాతీయ (inter-state) ప్రాతిపదిక మీద కాక ప్రతీ దేశంలోనూ ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటువుతాయని మీకు తెలుసు, అన్నారు కా. రుడోవ్. ఒక దేశంలోపల పార్టీ ఉండే హక్కును నిరాకరించడమంటే, రాజ్య వ్యవహారాలను ప్రభావితం చెయ్యగల అవకాశాన్నీ, హక్కునూ ఆ పార్టీకి లేకుండా చెయ్యడమన్నమాట.

ఇలా రెండు పార్టీలుండడం అంటే సోదర సంబంధాలూ, సంఘీభావం లేకపోవడం కాదు; ఇతర సోదర కమ్యూనిస్టు పార్టీల మధ్య సంబంధాలూ, సంఘీభావం ఎల్లా ఉంటాయో అల్లాగే ఈ రెండు కమ్యూనిస్టు పార్టీల మధ్య సంబంధాలూ, సంఘీభావం ఉంటాయని చెప్పారు కా. రుడోవ్.

హిందువులు, ముస్లింల మధ్య ప్రస్తుతం జరుగుతున్న హత్యాకాండను ఆపు చెయ్యడానికీ, వారి మధ్య సోదర సంబంధాలు, సంఘీభావం నెలకొల్పడానికీ రెండు పార్టీలూ అన్ని చర్యలూ తీసుకోవాలని కా. రుడోవ్ అన్నారు. రెండు పార్టీల ప్రధాన కర్తవ్యం ఇది. ఈ రెండు పార్టీలు స్నేహానికి మూలమవుతాయి కాని శత్రుత్వానికి కాదు. ఈ రెండు పార్టీలు ఇది సాధిస్తాయన్న విషయంలో మాకు ఏ

సందేహం లేదు అని కా. రుడోవ్ అన్నారు.

2. పార్టీ పేరు గురించి

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ, కమ్యూనిస్టు పార్టీగా కాక, కార్మిక కర్షక పార్టీగా కాని శ్రామికవర్గ పార్టీ (Party of Labour) గా కాని తనను తాను పునర్వ్యవస్థీకరించుకోవడం మంచిదని మేం అభిప్రాయపడుతున్నాం అని కా. రుడోవ్ తెలియజేశారు. రైతాంగం, ముఖ్యంగా మొదటి దశలలో, 'కమ్యూనిస్టు' అనే పేరు చూసి భయపడుతోందనీ, ఆ భయంతో ఇతర పార్టీలకింద సంఘటితమవడానికి ఎక్కువ ఇష్టపడుతోందనీ, ఇతర (కమ్యూనిస్టు) పార్టీల అనుభవం వెల్లడిస్తోంది. కార్మికుల మీదే కాకుండా పార్టీ రైతుల మీదా, మేధావుల మీదా కూడా ఆధారపడుతుంది కాబట్టి, రైతాంగం భయపడి తననుంచి దూరం కాకుండా చెయ్యడానికి, భారత కమ్యూనిస్టులు మరో పార్టీ రూపంలో, ఉదాహరణకు శ్రామిక వర్గ పార్టీ రూపంలో కనుపించాలి. మేం అనుకుంటున్నదేమిటంటే, రైతులు పార్టీ తమదని భావించి, పార్టీని నమ్మడం ప్రారంభించినప్పుడు, ఉద్యమం ఒక నూతన, ఉన్నత స్థాయికి చేరుకున్నప్పుడు, రైతులు కమ్యూనిస్టు నినాదాలు చూసి భయపడరు. అప్పుడు ఈ పేరు వదిలేసి పాత పేరు పెట్టుకోవచ్చు.

కమ్యూనిజం వెంటనే స్థాపించే ఉద్దేశం భారత కమ్యూనిస్టులకు లేకపోతే కమ్యూనిజం అనే పేరు చెప్పి ప్రజలను భయపెట్టవలసిన (annoy) అవసరం లేదని కా. రుడోవ్ అన్నారు.

కమ్యూనిజానికి పరివర్తన నినాదాన్ని ఆ పరివర్తనకు పరిస్థితులు పక్కమైనప్పుడూ, అనుకూలంగా ఉన్నప్పుడూ, ప్రజాస్వామ్య నినాదాల పునాదిగా పార్టీ ప్రజలను సిద్ధం చేసినప్పుడూ ఇవ్వాలి.

నేను ఉత్తర కొరియా కమ్యూనిస్టు పార్టీ అనుభవం గురించి చెబుతాను. అక్కడ కమ్యూనిస్టు పార్టీ, రైతాంగ సంస్థలతో సహా ఇతర ప్రజాస్వామ్య సంస్థలతో ఐక్యమై ఒకే ఒక్క ఐక్య శ్రామిక వర్గ పార్టీని ఏర్పరిచింది. ఈ పార్టీలో నాయకత్వ స్థానం సంపాదించి జనాభాలోనూ, రైతాంగంలోనూ అధిక సంఖ్యాకులలో తన పలుకుబడిని విస్తరించుకోగలిగింది. ఆ కారణంగా ఉత్తర కొరియా కమ్యూనిస్టులు అనేక ముఖ్య ప్రజాస్వామ్య సంస్కరణలనూ, పరివర్తననూ (భారీ పరిశ్రమల జాతీయీకరణ, భూ సంస్కరణలు, పరిశ్రమలలో 8 గంటల పనిదినం, స్త్రీలకు సమాన హక్కులు, మగవారితో సమాన వేతనాలు మొదలైనవి) అమలు జరుపగలిగారు, కిమ్ ఇర్ సేన్ ప్రధాన మంత్రిగా జనతా ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పరిచారు.

ఇటువంటిదేదైనా మీరు చెయ్యాలి అని మేం అనుకుంటున్నాం అని కా. రుడోవ్

చెప్పారు.

భారత కమ్యూనిస్టులు కమ్యూనిస్టులుగా ఉండకూడదని మేం భావిస్తున్నామని మీరు అనుకోకూడదని కోరుతున్నాం (కా. డాంగే నవ్వారు). ప్రజలలో అత్యధిక భాగం మీతో ఉండే విధంగా తగిన రూపాలను ఎన్నుకోవలసిన అవసరం ఉందనిపిస్తోంది. రాబోయే దశలను దాటవేయకూడదని లెనినిస్టు సూత్రం మనకు బోధిస్తుంది. మేం ఎప్పుడూ ఈ సూత్రానికి కట్టుబడి ఉంటాం అని రుడోవ్ చెప్పారు.

ఈ రెండో సలహా స్వచ్ఛమైన హృదయం నుంచి, మీరు విజయం సాధించాలనే చిత్తశుద్ధిగల కోరిక నుంచి వస్తోంది.

ఇక వేదికకు (platform) సంబంధించి, ఉనికిలో ఉన్న పరిస్థితులకు అనుగుణంగా దాన్ని రూపొందించాలని మేం అనుకుంటున్నాం. సోషలిజానికి పరివర్తనకూ, కేపిటలిస్టు మూలాలను నాశనం చెయ్యడానికి జరిగే సన్నాహాలలో కార్మిక ప్రజలకు అనుకూలంగా భారత దేశంలో శక్తులు మొగ్గు చూపేలా చేసే ప్రజాస్వామ్య సంస్కరణల గురించి ఈ వేదిక ఆలోచించాలని మేం అభిప్రాయపడుతున్నాం మా కంటే భారత కమ్యూనిస్టులే (ఈ పని చెయ్యడానికి - అనువాదకుడు) మరింత సమర్థులు కనుక అటువంటి వేదిక వివరాల గురించి మాట్లాడడం అవసరం అని తాను అనుకోవడం లేదని కా. రుడోవ్ చెప్పారు. నేను సాధారణ సూత్రాలను మాత్రమే వివరించాను అని కూడా కా. రుడోవ్ చెప్పారు.

3. కుల విభేదాల గురించి, కుల వ్యవస్థ అవశేషాల నిర్మూలనకు పోరాటం గురించి.

కుల వ్యవస్థ అవశేషాలను నిర్మూలించకుండా ముందుకు వెళ్ళడం అసాధ్యమని మాకు అనిపిస్తోంది. ఎందుకంటే శ్రామిక ప్రజలు వర్గ విభేదాలను గుర్తించకుండా కుల వ్యవస్థ అడ్డుపడుతుంది; వర్గ విభేదాల స్థానంలో పురాతన కాలం నుంచి వచ్చిన విభేదాలను ముందుకు తెస్తుంది. ఇది అత్యంత అభివృద్ధి నిరోధకమైన అవశేషమనీ, భారత కమ్యూనిస్టులకు అతి పెద్ద సమస్య (biggest difficulty) అనీ మేం అనుకుంటున్నాం అని కా. రుడోవ్ చెప్పారు. సమీప భవిష్యత్తులో కుల వ్యవస్థ అవశేషాల నిర్మూలన సాధ్యం కాదని మాకు తెలుసు, కాని కమ్యూనిస్టు పార్టీ ఈ అవశేషాలను నిర్మూలించడానికి అన్ని ప్రయత్నాలూ చెయ్యాలి, అన్నారు కా. రుడోవ్.

ఈ సమస్య పట్ల అత్యంత శ్రద్ధ వహించమని మేం భారత కామ్రేడ్లను కోరుతున్నాం అన్నారు కా. రుడోవ్.

ఎయుసిపి(బి) సెంట్రల్ కమిటీ ప్రధాన సలహాలు ఇవి.

కొన్ని నిర్దిష్ట ప్రశ్నల గురించి కూడా తాము సానుకూలంగా

సమాధానమిస్తున్నామని కా. రుడోవ్ చెప్పారు.

సమీప భవిష్యత్తులో అధ్యయన నిర్మాణాన్ని పరిగణలోకి తీసుకుని భారత కమ్యూనిస్టులు ఇక్కడ అధ్యయనం చెయ్యడానికి మాకు అభ్యంతరం లేదు.

ట్రేడ్ యూనియన్ డెలిగేషన్లు యు.యస్.యస్.ఆర్ ను తరచు పర్యటించాలనే మీ ప్రతిపాదనకు సానుకూలంగా స్పందిస్తున్నాం.

కమ్యూనిస్టు పార్టీతో ప్రత్యక్ష సంబంధాలు నెలకొల్పుకోవడానికి మేము చాలా సంతోషిస్తాం, కాని ఈ విషయంలో కొన్ని ఇబ్బందులున్నాయి. అందువలన ప్రస్తుతానికి మనం కొన్ని 'సందర్భాలకు' మాత్రమే పరిమితమవ్వాలి. భవిష్యత్తులో మీరు పంపబోయే డెలిగేషన్లలో, నిర్దిష్ట కర్తవ్యాలతో, కమ్యూనిస్టులను చేర్చమని మేం సలహా ఇస్తున్నాం.

సోవియట్ యూనియన్ కు సంబంధించిన సామగ్రి (material) సరఫరాను మెరుగుపరిచే విషయానికి సంబంధించి, విదేశాలతో సాంస్కృతిక సంబంధాలను బలపరచుకోవడానికి ఉద్దేశించబడిన వివిధ ప్రభుత్వ, సామాజిక సంస్థల (సోవ్ ఇన్ఫార్మ్ బ్యూరో, మెర్క్యునారోడ్నాయా నిగా, వోక్స్ మొదలైనవి - Sovinformbureau, Mezhdunarodnaya Kniga, Voks etc) ద్వారా ఇది జరుగుతుందని కా. రుడోవ్ చెప్పారు.

ఈ సలహాలకు కా. డాంగే కృతజ్ఞతలు తెలిపి, తాను తిరిగి వెళ్ళిన తర్వాత, ఇక్కడ చర్చించిన అన్ని ప్రధాన సమస్యలను కమ్యూనిస్టు పార్టీ సెంట్రల్ కమిటీ ముందు పెడతానని చెప్పారు.

అదే సమయంలో కా. డాంగే, సోవ్ ఇన్ఫార్మ్ బ్యూరో, రేడియోకమిటీల (అర్థం కాని భాషలో ప్రసారాలు జరుగుతున్నాయి) అసంతృప్తికర పని తీరు గురించి చెప్పి, ఈ సంస్థల పని తీరు మెరుగుపరచడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరారు.

అవసరమైన చర్యలు తీసుకుంటామని కా. రుడోవ్ వాగ్దానం చేశారు. సోవియట్ ప్రజలు చేసిన దానికంటే మరింత మెరుగైన ఫలితాలనిస్తుంది కనుక సోవియట్ యూనియన్ రేడియో ప్రచారాన్ని చెయ్యడానికి తమ ప్రయత్నాలను భారత కమ్యూనిస్టులు ఉధృతం చెయ్యాలని కోరారు.

కా. డాంగే అంగీకరించారు.

రాసినది (యల్. బారనోవ్)

8 సెప్టెంబరు 1947

RGASPI F.17 Op. 128 D. 1127 LL 231-234

Russian State Archive of Social and Political History (RGASPI)
అధికారుల అనుమతితో ఈ పత్రాలను ఇక్కడ మేం ఇస్తున్నాం. ఈ పత్రాల
గురించి మాకు తెలియజేసిన యమ్. ఎ. సిడెరోవ్ కు మా కృతజ్ఞతలు. రష్యన్
భాషనుంచి ఈ పత్రాలను తహీర్ ఆఫ్ఫర్ అనువదించారు.

రివల్యూషనరీ డెమోక్రసీ

వాల్యూం VII, నం. 1, ఏప్రిల్ 2001.

(తెనుగు అనువాదం: తోలేటి జగన్మోహనరావు)

The Discussions of S.A. Dange with the C.P.S.U.(b) (July-September 1947)

Published below are the transcripts of three discussions held by S.A. Dange with the Soviet leadership, along with ancillary documents, shortly before and after the transfer of power in India and Pakistan in 1947. They may be seen as the beginning of a series of contacts and exchanges between the leaderships of the CPI and the CPSU(b) which included the discussions of 1951 in which J.V. Stalin was a participant and which culminated in the formation of the programme and tactical line of the Communist Party of India of that year. The participation of A.A. Zhdanov and M.A. Suslov, both leading theorists of the period, in the second and third discussions with Dange indicates the importance which the CPSU(b) attached to these exchanges. The visit of S.A. Dange to the USSR was prompted by the need of the CPI to establish permanent contacts with the CPSU(b) and to receive fraternal assistance and advice on the policies and tactics of the Indian communist party. These concerns were voiced in the report submitted by Dange on 24th July 1947 to the Staff of the Department of Foreign Policy of the Central Committee of the CPSU (b). In his exposition Dange noted the temporary narrowing of support for the CPI amongst its urban sympathisers who were unable to understand the logical basis for the policy of People's War but also its broadening amongst the working class and the peasantry. Dange argued that the new Congress and Muslim League governments in India and Pakistan enjoyed the support of the people despite the domination of the 'extreme right section' in their leaderships and their compromising tendencies in relation to British imperialism. He underlined the influx of landlords, industrialists, traders and moneylenders into the Congress Party on the eve of 'independence'. While the CPI had put forward its own people's democratic perspectives it had rendered support to the national construction programme of the new Indian government. S.A. Dange did not allude to the June 1947 evaluation of the CPI which regarded the Mountbatten plan as a certain step forward rather than as an imperialist manoeuvre which the party later in the year retracted as a right opportunist mistake. The CPI, in order to preserve the unity of the Indian people, did not support the formation of a separate Communist Party in Pakistan or, indeed, of separate mass organisations. Dange augments our knowledge of the reformist understanding of the CPGB on the possibility of a peaceful transition to socialism in Britain and reveals from his own experiences how the British party – in line with the revisionist theses of Earl Browder – anticipated that the anti-fascist powers would provide a just and democratic solution to the colonial question so that it was not necessary to intensify the national liberation movements in the colonial countries. We are also provided with new insights into the organisational problems of the Communist Party of Burma.

The second discussion of 16th August 1947 touched upon a wide range of questions: the character of the new bourgeois and landlord states of India and Pakistan which were compromising with British imperialism, the characterisation of the Congress Party and the Muslim League and their leaders, the propagation of communalism by imperialism, the implications of the establishment of the new state of Pakistan, the evolution of the CPI policy on Pakistan, the position of the anti-feudal struggles, the position of the 'untouchables' in the trade unions and the agrarian struggles etc. Particularly valuable are the numerous probings made by Zhdanov on the Indian

socio-economic situation, the different levels of industrial development in the subcontinent, the position of the agrarian struggles, the importance of the remnants of the caste system, the role of the 'untouchables' in the democratic organisations, the attitude of the Hindu and Muslim masses to the division of India.

This free and frank discussion sheds a flood of light on the thinking of the CPI and the standpoint and concerns of the CPSU(b) on the central questions of the Indian revolution in the period of the transfer of power – a period which is sparsely covered in the existing documentary collections of the CPI. At the close of the discussion Zhdanov informed Dange that the evaluation of the line of the CPI that he demanded could only be made after informing Stalin and holding consultations with the Central Committee of the Soviet party. In the third and final discussion of 6th September 1947 Zhdanov informed Dange that this process had been completed. He also cautioned Dange that the Central Committee of the CPSU(b) was making its suggestions with regard to the policies of the CPI and that these were not to be understood as directives. These remarks confirm the practising of democratic norms by the CPSU(b) with the fraternal parties in the period of Lenin and Stalin.

First, Zhdanov recommended on behalf of the Central Committee of the CPSU (b) that as two states, India and Pakistan, had come into existence it was essential to have separate Communist Parties and Trade Unions so that no party was deprived of the right and possibility to influence the affairs of state. Second, it was suggested that the Communist Party of India reorganise itself and form a Party of Labour. Similar advice had been tendered by Joseph Stalin to Enver Hoxha in July 1947 (E. Hoxha, 'With Stalin, Memoirs', Tirana, 1979, p. 62) with regard to the Communist Party of Albania. A number of the Communist Parties in the people's democratic states had similarly re-established themselves. Stalin and Zhdanov opined that in those countries where the peasantry were a major force they were fearful of the communists as they imagined that they would be divested of their lands, and so preferred to be organised in other parties. The party could revert to its communist name once the peasantry had acquired confidence in the Party of Labour, when it had linked itself indissolubly with the party and the working class, and the movement had shifted to a higher stage. This recommendation may have come as a bolt from the blue for Dange as the class composition of the CPI and the social structure of India and Pakistan had not been the subject of detailed discussion in his exchange with Zhdanov. The final suggestion made by Zhdanov was that the CPI needed to pay serious attention to the elimination of the remnants of the caste system as these distinctions obstructed the working people from recognising the distinctions of class.

This suggestion retains its force today. Retarded industrial development has ensured that only the pre-conditions exist for industrialisation in contemporary India rather than the essential characteristic of industrialisation, the production of machinery by machinery, as a result of which only a small percentage of the population is engaged in the industrial sector. In the absence of a democratic solution to the agrarian question the fitful attempts to follow the path of agrarian capitalism have formed only a semi-feudal capitalism which maximises the retention of the pre-capitalist tribal, caste and feudal forms of labour.

The survivals of the caste system remain as a challenge to the communist

movement today.

Vijay Singh

No. 1.

Top Secret

**Transcript of the Discussion of S.A. Dange,
Member of the CC of the Communist Party of India
with the Staff of the Dept. of Foreign Policy,
CC AUCP/b/ Held on 24 July 1947.**

S.A. Dange, member of the Central Committee of the Communist Party of India during the discussion informed us about the following:

P.C. Joshi, the General Secretary of the Communist Party of India assigned him to secure entry into the USSR, meet any of the leading members of the CC AUCP/b/ and put before them the question of establishing regular ties between the Communist Party of India and the AUCP/b/, so that the Indian communists can receive from the CC AUCP/b/ fraternal support and advice on important questions of policy and tactics in the new and extremely complex conditions.

Taking into account the great interest in the USSR among different sections of the Indian people, Dange also asked for permission to send a group of committed communists to the USSR from India for learning the Russian language and socialist construction in the USSR so that they can bring improvements in the work of popularizing the USSR in India.

Further, Dange gave a short account of the present state of the Communist Party of India.

At present the Communist Party of India has 100,000 members. During the recent plenum of the CC a decision was taken to call the 2nd Congress of the party in September of this year. Intense preparations are being conducted for holding this Congress in all of the organizations of the party.

In connection with the tactic of supporting the British in the war against Hitler's Germany and Japan, a large section of intelligentsia and urbanized petty bourgeoisie, which were earlier under the influence of the Communist Party, have now distanced themselves from it. In the opinion of these sections, the Communist Party sank to a position of compromise in relation to British imperialism, whereas the National Congress, which came out against supporting the British in the war, is viewed as an organization that is fighting for the national interests of the Indian people. In that period the Communist Party could maintain its influence only among the working class and partially among the peasants' organizations. Subsequently, when the correctness of the political line of the Communist Party was vindicated by the events during the war and the post-war period, the attitude changed towards it.

The day-to-day struggle of the Communist Party for national interests and also for

the democratic and economic rights of the working people has again strengthened the trust of the masses in the Communist Party. The largest organization of the working class – The All India Congress of Trade Unions is led by the Communist Party. Gradually, the influence of the Communist Party in the peasants' unions (Kisan Sabhas) is also increasing. The most influential peasants' unions – those of Punjab and Bombay, Madras and Central Provinces are led by the Communists. In Bihar, Orissa and the United Provinces base of the peasants' movement has been created by the workers of the Communist Party specially sent for the purpose by the CC. In the Bengal province the Muslim peasants' union is under the influence of the Communist Party. The Communist Party has considerable influence in the Students Federation, though it does not have youth organizations of its own.

Shortcomings in the preparation of party cadres do not allow the Communist Party to encompass the rapidly developing movement in the country in an organized manner. A lack of cadres in rural areas is felt exceptionally seriously. Work among the youth is another weak area.

In connection with the creation of two dominions in India, Dange mentioned the growth of the influence of the Congress and the Muslim League. Both the newly created governments of India and Pakistan enjoy the support of the people, notwithstanding the fact that the majority of the ministers in both the governments belong to the extreme right section of the leadership of the Congress and the Muslim League who tend to compromise with English imperialism.

The right wing of the Congress which extensively publicises the 'independence' achieved by peaceful means is gaining strength inside the Congress through the influx of thousands of landlords, industrialists, traders, and money lenders into the Congress as the ruling party. This complicates the conditions for the communists. After giving a negative assessment of the division of the country into two states, the Communist Party, however, has declared its support for the programme of national reconstruction that was announced by the national government of India. The Communist Party has set before itself the objective of achieving the democratic resolution of the agrarian question – the liquidation of the large land holdings without the purchase of land from landlords, social insurance, the establishment of wage norms and the nationalization of the main sectors of industry. The Communist Party will expose all the attempts of the right wing of the Congress to conduct national reconstruction at the cost of the workers and also the tendency of the reactionaries to reach compromises with the English colonialists.

The Communist Party, in its fight to maintain and strengthen the unity of the Indian people, has taken the decision not to allow a division of mass organizations into two parts: Indian and Pakistani. The creation of an independent Communist Party in Pakistan has been condemned by the leadership of the CPI, moreover, as Teja Singh, the organiser of the Communist Party of Pakistan was expelled from the membership of the CC and the party two months ago for factional activities and the misuse of party finances.

Commenting on the relations between the Communist Party of India and the Communist Party of England, Dange characterized them as normal, however, he underlined that the Indian communists do not expect serious support from the

English Communist Party as they consider that the leadership of the British Communist party does not have an in-depth understanding of the problems of the colonized peoples, specifically the Indian problem. Dange stated that a part of the activists of the English Communist Party is not free of social-democratic ideas, in particular, the idea about the possibility in the post-war period of a peaceful transition to socialism.

As an example, Dange, cited the following fact: during his long stay in London in 1945, the CC of the English Communist Party organized classes on the national question for the party members. It was suggested that Dange read a few lectures. After the first lecture, in which he put before the audience the question of the necessity of intensifying the movement for national independence in the colonies and showed the illusory nature of the expectation that the imperialist powers would voluntarily give up their rule in the colonies, he was summoned to the CC, where it was sought to convince him that the union of the great democratic countries of the world formed during the war, under contemporary conditions, will provide a just and democratic resolution of the colonial question, and therefore, orienting the masses toward an expansion of national liberation movements would be unjustified. Dange did not accept this explanation and so had to give up the further reading of his lectures.

To the question whether the Communist Party of India knows anything regarding the split in the Communist Party of Burma that occurred in February 1946, Dange replied that the split in the Party did not occur due to political reasons but due to personal differences in the leadership of the Party. The Takin Soe Group, that is underground at present, is represented as a 'left wing' and even Trotskyite grouping by its rivals. This is not true. Takin Soe is one of the most gifted leaders and a talented organizer who commands great respect among the working people of Burma and is one of the more politically mature leaders. Takin Soe did commit mistakes, but these mistakes must not be depicted as 'leftwing', more so, as he had fairly quickly corrected these mistakes. A few months ago, the CC of the Communist Party of India made a strong suggestion to both the communist groups of Burma to unite as they do not have any fundamental differences. However, Dange did not know if any action was taken on this suggestion. The present situation in Burma allows us to conclude that the Communist Party of Burma has yet not come out of its formative phase. There are communist groups but no Party. Each of the groups contends to be the Party.

The discussion was held by
Head of the Section of DFP S/d (Plishevskii)
Instructor S/d (Kozlov)

RGASPI F. 17 Op. 128 D. 1127 LL. 202-205.

No. 2.

Secret

To

The Secretary of the CC AUCP/b/

Comrade A.A. Zhdanov

**Secretary of the CC AUCP/b/
Comrade M.A. Suslov**

S.A. Dange, the Chairman of All India Congress of Trade Unions and member of the Communist Party of India who has come to Moscow on a visit on the invitation of the ACCTU (All-Union Central Council of Trade Unions – ed.). In discussions with the staff of the CC AUCP/b/ said that he has been assigned by P.C. Joshi, the General Secretary of the Communist Party of India, to meet someone from the leadership of the CC AUCP/b/ in order to discuss a number of issues of a political nature and ask for appraisal and suggestions for the documents 'A Call to the People of India' and 'A Memorandum to the Interim Government on the Communist and Workers' Policies' which are under preparation; to agree to establish permanent contacts with CC AUCP/b/, so that the Communist Party of India can get brotherly support and advice on significant questions of policy and tactics, and to agree to send to the USSR a group of committed Communists and also to inform the CC AUCP/b/ about the state of the Communist Party of India.

At present S.A. Dange is on a visit to various cities and regions of USSR (Leningrad, Magnitogorsk, Uzbek SSR) and would return on 10th August.

A note regarding S.A. Dange, a letter from Dange for the Secretary of the CC AUCP/b/, notes of the discussions with the Department of the CC AUCP (b) and a note on the 'Draft of a Call to The People of India' with the comments of the staff of CC AUCP/b/ are attached.

Waiting for your instructions

Asst. Head
Dept. of CC AUCP/b/
/L. Baranov/

"2" August 1947.
N25-g-2090

RGASPI F. 17 Op. 128 D. 1127 L. 195.

No. 3.

Absolutely Secret

To

**Comrade Stalin I.V.
Comrade Molotov V.M.
Comrade Zhdanov A.A.
Comrade Beria L.P.
Comrade Mikoyan A.I.
Comrade Malenkov G.M.**

Comrade Voznesensky N.A.

I place before you the transcript of the discussions with S.A. Dange, Chairman of the All India Congress of Trade Unions and a member of the CC of the Communist Party of India who is on a visit to the USSR on the invitation of the ACCTU, a letter from com. Dange for the Secretary of the CC AUCP/b/, the annotation of the document 'A Call to The People of India' submitted by him and a testimonial of S.A. Dange.

The other document that Dange talks about 'A Memorandum to the Interim Government regarding the Policy of the Communists and the Workers' is not being sent as the document does not have any significance separately and only elaborates some of the issues put forward in 'A Call To the People of India'.

(M. Suslov)

6 August 1947

N25-C-2112

Material from the Secretariat of com. Suslov M.A.

Special packet through Techsecretariat

6.VIII-47.

RGASPI F. 17 Op. 128 D. 1127 L. 201.

No. 4.

Shripat Amrit Dange

Member of the Executive Council

All India Federation of Trade Unions

Member of the CC Communist Party of India

He was born in 1899. Member of the CP of India since 1924. One of the founding members and active worker of the Communist Party of India and the All India Federation of Trade Unions. He is a well known literary critic. Eminent social and political worker. Founder of the first workers' newspaper in Marathi language. He has been persecuted by the English authorities for communist and trade union activities and was arrested a number of times and has stayed in jail for an overall period of 13 years.

In 1928 he became the general secretary of 'Girni Kamgar', the revolutionary trade union of textile workers. Was jailed for communist activities and organisation of a strike.

In 1929-1936 was convicted in the Meerut conspiracy case against the workers' movement in India

In 1936-1939 was working in the party and the trade union.

In 1939 was convicted to 4 months of rigorous imprisonment for organising the strike of textile workers.

In 1940-1943 was under arrest for organisation of a general strike of textile workers in Bombay.

In 1943-1944 was chairman of the All India Congress of Trade Unions.

In 1944-1945 he was a delegate of the All India Congress at the World Trade Union Conference in London. In October 1944 was the representative of the Communist Party of India at the XVII Congress of the Communist Party of Great Britain in London.

In 1945-1947 he was the vice chairman of the All India Congress of Trade Unions.

From October 1945 he is the member of the Executive Committee and chairman of the General Council of the World Federation of Trade Unions.

In 1946 he participated in the work of the plenum of the EC World Federation of Trade Unions in Moscow.

Since February 1947 he is the chairman of the All India Congress of Trade Unions.

s/d Plishevskii

RGASPI F.17 Op.128 D.1127 L. 216.

No. 5.

Top Secret

To,

**Secretary CC AUCP (b)
Com. A.A. Zhdanov**

**Secretary CC AUCP (b)
Com. M.A. Suslov**

I am forwarding the transcript of your discussions with S.A. Dange, member of the CC Communist Party of India and also his letter to the Secretary of the CC AUCP (b).

Deputy Head
Dept. of CC AUCP(b) (L. Baranov)

"18" August 1947
No. 25-F – 2240

RGASPI F.17 Op. 128. D. 1127 L.217.

No. 6.

Top Secret

To

The Secretary CC AUCP(B)

It is possible that some moments in my statements during our talks were not completely clear because of the language problem, therefore, I would take this opportunity and give in writing those particular points to which I would like to draw your attention.

1. It is desirable that presently the AUCP(b) pays more attention to the situation in India and express its opinion in the form most acceptable to you. Your opinion, when it is necessary, may be made known only to the Communist Party of India.
2. I request you to also pay attention to the politics, tactics and slogans that the Communist Party of India has been following in recent years and to give your assessment in a manner of fraternal support to the Communist Party of India in its endeavour to achieve its goals. I am confident that your party is not indifferent to these questions but I want to underline its necessity in the new situation created in India in the post-war period.
3. I assume that it is necessary that we establish the mutual exchange of opinions and materials. It is desirable that the forms and means of our ties be worked out before my departure.
4. If it is possible I request you to resolve to allow us to send the best of the members of the Communist Party of India to the USSR for studies in party affairs.
5. I request permission for the visits of writers and journalists from the Indian trade unions on the recommendation of the Communist Party of India.
6. It is desirable that the Communist Party of India is supplied with large quantities of material on the Soviet Union.
7. I express my readiness to discuss any question which you would think necessary to put to me.

Your Sincerely,
S.A. Dange

RGASPI F.17 O. 128 D 1127 L. 218.

No. 7.

Top Secret

**Transcript of the Discussion of Comrade A.A. Zhdanov with
Com. Shripat Amrit Dange, Member of the CC of the Communist Party Of India**

The discussion was held on 16.VIII.1947 from 6 pm to 8 pm

Participants in the discussions:

Com. M.A. Suslov
Secretary of the CC AUCP(b)

Com. L.C. Baranov
Deputy Head of the Dept. of the CC AUCP (b)

Interpreted by com. I.I. Kozlov
Instructor Dept. of the CC AUCP (b)

Comrade Zhdanov and Dange greet each other.

Com. Zhdanov asks com. Dange which places he has managed to visit in the USSR during his stay, and how are the arrangements for his stay etc.

Com. Dange says that he has come as a guest of the AUCCTU and proper arrangement have been made and that he does not need anything.

Then, com. Zhdanov reminds com. Dange that Dange has requested that a meeting be arranged as well as consultations on certain questions regarding the functioning of the Communist Party of India. Com. Zhdanov tells him that they are now ready to listen to Dange's information.

Com. Dange said that he has been out of India for quite some time, and that during this period important changes have taken place in the country. In particular, now two states have been established – Hindostan and Pakistan. A number of events have taken place of which he does not know much but believes that in the struggle of the Indian people no fundamental changes have occurred and that he can, if it is of interest to you, inform you about the major ones.

Com. Zhdanov requests com. Dange to inform him about the situation in India.

Com. Dange briefly spoke about the situation in India. He said that essentially what characterizes the political situation in India in 1947, in contrast to the earlier period, is that the Indian masses – workers, peasants, petty bourgeoisie and the population of the princely states – are now all involved in the movement against British imperialism.

This explains – said com. Dange – that British imperialism is now forced to use tactics of dividing the unity of Indian organizations and peoples' democratic forces. This tactic of British imperialism is not a new one and it has been utilized even earlier. The new dimension in these tactics is that British imperialism has been successful in spreading religious hatred right down to the grassroots and the mass of the people.

If earlier – says com Dange – Hindu-Muslim contradictions were present mainly among the bourgeois-nationalist elite, now the British have managed to sow these contradictions among the masses too.

If earlier the trade unions in India were established on a class basis, today attempts are being made to create them on a religious criterion.

The same could be said about the peasants' and other social organizations. If the English – says com. Dange – were not able to break the unity of this movement, the united Indian democratic organizations would have more strongly resisted the English.

A large number of facts suggest that the leadership of the Congress and the Muslim League is in league with English imperialism in this policy of creating a rift in the unity of the Indian workers' and democratic organizations.

Further, com. Dange points out that if the influence of the Congress among the masses has increased the leadership of the Congress has moved to the right. Capitalists, landowners and speculators are present in large numbers in its leadership.

Com. Zhdanov: What is Nehru – a capitalist or a landowner?

Com. Dange: A bourgeois.

Com. Zhdanov: And Jinnah?

Com. Dange: Also a bourgeois. He is an eminent advocate, has acquired a lot of money and has invested it in enterprises. Nehru also belongs to a family of eminent advocates and has invested his substantial savings in the Indian company of Tata.

Com. Dange continues. He states that if power comes solely into the hands of the Indian National Congress in one part and the Muslim League in the other, then no positive changes would occur in the conditions of life of the Indian people because of the social composition of the elite leadership of the Congress and the Muslim League.

In the National Congress – com. Dange states further – there are two wings: one of them with Patel at its head is the extreme right and in its views and methods it resembles fascism, and the second – the left wing with no leader is democratic in its views and methods. At present all the power in the Congress is in the hands of the right wing and Patel. This leadership is moving away more and more from Nehru and Gandhi.

Com. Zhdanov: Are there any elements in the Congress which would have support among the workers?

Com. Dange: The influence of the Congress among the workers has begun to increase since 1942. Nobody represents this tendency in the Congress. There are some individuals at the lower organs of the Congress but none in the central leadership.

Com. Zhdanov: What is the number of the membership of the Congress?

Com. Dange: Before the war there were 6 million members. At the present there is a big inflow of members but it is difficult to give a precise number.

Com. Zhdanov: What is the method of awarding the membership – individual or collective?

Com Dange: At present it is individual, but a reform is being drafted and it is being proposed to change over exclusively to the collective method.

Com Suslov: What is the explanation for this?

Com Dange: The leadership of the Congress, frightened by the prospects of infiltration of left elements into the Congress, want to organise admittance in such way so as to restrict access to undesirable elements. Under the collective method they can judge a particular organization that wants to gain admittance into the Congress according to the leadership of the organization and thereby close the doors for the left democratic elements and organizations.

After this com. Dange characterised the foreign policies of the Indian National Congress.

He asserted that on the question of foreign policy there were also two currents in the Congress. The first current which is headed by Patel bases itself on the contradictions between the three great countries : the USSR, England and the USA. Patel and his adherents play on these contradictions and try to find a line on Indian foreign policy by which they endeavour to hold to the Anglo-American bloc. Patel and his group consider that in the new Indian State it is necessary to retain fully all of the English bureaucrats and officers and to conclude a military alliance with England. Patel is a proponent of weapons standardisation on the common American model.

Com. Zhdanov: What is Nehru's line?

Com. Dange: Nehru has a particular line. He believes that everything must be done in order to have close, friendly state to state relations with the Soviet Union but Soviet influence in India must not be permitted.

Com. Zhdanov: So Nehru wants to bear all the burden of relations with the Soviet Union on his own back and not let any one else share it?

Com. Dange: Nods affirmatively to Com. Zhdanov's joke.

Com. Zhdanov: What kind of a person is the present Indian ambassador to the USSR, Nehru's sister, Vijaya Lakshmi? Does she have an independent line on questions of foreign policy?

Com. Dange: Lakshmi does not have an independent line. The most independent figure in the Embassy is her secretary.

Com. Zhdanov: And in general is she intelligent?

Com. Dange: No, not very, at the level of a student.

Further com. Dange switched to characterizing the internal policy of the government of India and the conditions of the working class and the peasantry. He pointed out that the present Indian government cannot solve even a single problem either of the workers or of the peasants. The task is to create united workers' and peasants' organizations in order to force the government to satisfy the needs of the workers and peasants, because otherwise if we are unable to do so, then the English would crush the democratic organizations of India.

It must be recognized – says com. Dange – that the English policy in India at the present stage has been very successful.

Continuing his depiction of the situation in the country, com. Dange said: at present the movement has become particularly intense in the princely states. This is explained by the fact that the feudal oppression in the princely states is particularly severe, much more severe than in the territories of British India. This is why the wide masses living in the princely states are looking to us to lead them. In the princely states – says com. Dange – there is a tussle between the Congress and the English. The English want to place their agents there. In order to undermine these attempts and to gain the leading role in the princely states, the Congress is being forced to make certain concessions to the princely states at the expense of the workers and the peasants.

Com. Zhdanov: Are the princely states industrially less developed than the regions of British India?

Com. Dange: Yes. In some of the princely states industries do exist, in the majority the remnants of feudalism are very strong.

Com. Zhdanov: Thus there the main form of struggle has an anti-feudal nature?

Com. Dange: Yes.

Com. Zhdanov: Therefore a peasant struggle?

Com. Dange: Yes.

Com. Zhdanov: What are the organizational forms of the peasant movement?

Com. Dange: Most of the actions of the peasants are directed against the landlords with the demand of transferring the land to the peasants.

Com. Zhdanov: Are these demands mainly put forward by the farm workers?

Com. Dange: By different sections: small lease farmers, landless and farm workers, the majority of the latter belong to the 'untouchables'. The movement is conducted on two tracks: on one hand, there are protests against the exploitation by rich farmers, and on the other, for the rights of the 'untouchables'.

Com. Zhdanov: What is more dominant in the democratic organizations in India – the common national interests or the caste remnants?

Com. Dange: There are about 60 million 'untouchables' in India. The Congress, various petty bourgeois organizations and we communists are contesting to win leadership position among them.

Com. Zhdanov: Are there 'untouchables' in the general trade unions or do they have their own ones?

Com. Dange: They are there in the general trade unions, part of them are in our trade unions and a part in the trade unions under the leadership of various petty bourgeois organizations, but the 'untouchables' do not want to participate in the trade unions established by the Congress.

Further, com. Dange informed that the peasant movement is intensifying in Pakistan as Pakistan has the largest number of landowners.

Com. Zhdanov: Are Hindostan and Pakistan economically very different?

Com. Dange: There is a big difference. More than 70% of all the industry is concentrated in Hindostan. Pakistan is the most agrarian part of the country.

Com. Zhdanov: What, in your opinion, are the prospects of political development in India and what are the tasks of the Communist Party?

Com. Dange: We perceive these prospects in the following way. As the English have not been successful in completely breaking the united Indian organizations and creating these on religious basis, it is imperative to thwart further divisions in the mass organizations and continue the struggle for their unification.

Com. Zhdanov: How do you understand the objectives of unification?

Com. Dange: We believe that the splintered organizations of the workers be united on the basis of the concrete demands of the working class. The same needs to be done with the peasants' organizations.

Com. Zhdanov: You want to have common organizations for Hindostan and Pakistan?

Com. Dange: Yes, united.

Com. Zhdanov: And the Communist Party too?

Com. Dange: Yes, also.

Com. Zhdanov: At present you have one Communist Party?

Com. Dange: Yes, one.

Further com. Zhdanov asks com. Dange to explain why the Congress managed to

strengthen its authority.

Comrade Dange opines that during the war the Congress, taking into account the anti-English sentiments of the wide masses, opposed the English and by this action acquired a semblance of a national organisation fighting for the national sovereignty.

The Communist Party during the war supported the allies, including the English and by this action weakened its influence as a lot of people could not correctly understand the position of the Party. A considerable part of the supporters of the Communist Party during the war shifted to the Congress.

Com. Zhdanov: How do the masses assess the division of India into Hindostan and Pakistan?

Com. Dange: The section that follows the Congress and represent its official line – do not support the division. This cannot be said about the Muslims. They, in their overwhelming majority, do not support unification and support division.

Com. Zhdanov: If the communists support unified organizations, would not the people look upon you as the agents of the Congress, which, as you said, opposes division?

Com. Dange: That is how the leadership of the Muslim League views us. They are trying to convince the masses also about the same. But we also have another difficulty. The leadership of the Congress accuse us of defending the Muslims as we uphold the right of the nations to self-determination even until secession.

Com. Zhdanov: But the Hindus and the Muslims are not separate nations, after all they belong to the same nationality.

Com. Dange: Yes, it is correct.

Com. Zhdanov: I do not remember any instance in the last 100-150 years of the establishment of a state on religious principles.

Com. Dange: Yes, it is true.

Com. Zhdanov: Is it really so that religious fanaticism is so strong that it eclipses the national and class unity of the workers. Are there a lot of atheists in democratic organizations and what are their views on the state? Com. Zhdanov jokingly remarked that 'why do the atheists not ask for a third state of their own?'

Com. Dange: laughed at the remark and replied 'it appears that it won't reach this level of absurdity'.

At present – continued comrade Dange – among the working class religious fanaticism is not as strong as before. The sentiments of class and democratic solidarity among the workers is dominant. The leadership of the Congress and the Muslim League on the contrary are trying to promote religious commonality.

Com. Zhdanov: It appears that the class solidarity and even national, among the Indian workers was insufficient, and weak, in order to resist the plans of the English and the internal reaction. Further com. Zhdanov asks com. Dange:

Are there forces in India, capable of turning the events in a different direction, from Hindostan and Pakistan to the creation of a unified state, or the perspective is such that Pakistan and Hindostan would develop and strengthen as independent states?

Com. Dange: Such forces are present in India, it is the only force – the working class. At present a struggle is on for the control of this force. The main task of the Communist Party is not to allow the division of the working class and its organization.

Com. Zhdanov: Evidently, Nehru and Jinnah appear like national heroes. Apparently, they have support among the people because they have managed to establish in the dominions two states which if not totally independent are still independent to a certain extent. Can the communists afford not to take this into consideration?

Com. Dange: Yes, we are forced to say this.

Com. Zhdanov: Is there not the danger that the Communist party would fall between two states?

Com. Dange: No, I don't think that we will find ourselves in this position. The support that the Congress and the League enjoy – is just illusory. The masses will soon turn away from them as they will get convinced in practice that they will not gain anything from them.

Com. Zhdanov: But they (the masses) after all expect something. They hope to gain something. That it will be worse for them has still not been proved by anyone. After all it needs to be proven. If the working class is strong, then independent of the number of states or republics being formed it can still from the worst of the republic create a good one, create a good state out of a bad one. If it is weak – then it will not be in a position to create a good state even if it is united. If among the working class the class solidarity is stronger than religious bias then it will be capable of leadership independent of the number of states that may exist in India.

As you know – com Zhdanov said – part of the territory of the Soviet Union was occupied by the Germans and forcibly incorporated into the Reich by Hitler. But the patriotism of the Soviet people under the German rule did not die. They were all the time hoping to be united with their motherland and they conducted themselves like Soviet citizens.

Com. Dange: it cannot be said that the working class of India is so strong. This constitutes our weakness.

Com. Zhdanov: The solidarity of the working class in the USSR with the working class and communists of India has not diminished because two states – Hindostan and Pakistan – have been established.

Com. Dange: I earnestly request you to make a critical appraisal of our work basing yourself on the materials provided by me to you. We need your suggestions.

How important it is for us I will try to explain by giving just one example. Four years ago when the issue of Pakistan was raised the Communist Party of India wanted to support this movement. But this was corrected by the British Communist Party by pointing out the mistake in our position.

The same opinion was voiced in the Soviet press by com. Dyakov. Then we decided to come out in support of an unified state but even now we do not know how correct our position is.

Com. Zhdanov: We have no knowledge that com. Dyakov whom you mentioned had asked the CC for suggestions or consultations or that Dyakov was entrusted to put forward this point of view. We do not venture to give any suggestions to our Indian comrades immediately and do not possess the qualities that Dyakov has. It must have been nothing more than his personal opinion, no more. Please keep this in mind. But regarding our suggestions, then com. Dange himself has recognized that the situation in India is very complex and therefore we cannot take upon ourselves to make any suggestion immediately without a thorough examination of the issues. This discussion and the information given by com. Dange is just the first step toward the formulation of any opinion on the questions that interest the leadership of the Communist Party of India. I believe that com. Dange will give us the opportunity to think over it, have consultations with the members of the CC, above all inform com. Stalin and if the CC judges that certain suggestions can be made, then these would be conveyed before the departure of com. Dange.

But I request com. Dange not to be annoyed if we are not able to make suggestions on all the issues which interest him.

Blood is flowing in India and somebody is culpable for this bloodshed. If as a result of incorrect advice further blood flows that will be utterly criminal on our part. The blood of the Indian worker is costly. We must justify ourselves if we do not give a reply immediately to these questions.

Com. Dange replied that he did not mean that immediate response be made on the issues covered by him and said:

I am very happy that after many years we have been able to directly inform the CC AUCP (b) and also talk about our doubts.

Com. Zhdanov: We will continue to strengthen our ties and we believe that they will be fruitful. We hope that as a result we will come to know more about the situation in India and with your help and permission be able to make suggestions.

Com. Dange: I am asking these questions because we have nobody to consult except the AUCP(b). Earlier there was the Comintern but it is not there now and we are facing difficulties. During the visit to Yugoslavia and Bulgaria we met comrades Tito and Dimitrov and asked for their suggestions.

Com. Zhdanov: We agree, but request you allow us the opportunity to make good and correct suggestions. The suspension of the Comintern does not mean that the fraternal parties cannot have consultations among themselves.

In the end I would like to say – com. Zhdanov continues – that from all that been said here it follows that there is no ground for pessimism for the Communist Party of India. There are forces in India which are stronger than the forces that are bent on dividing her, and if the Communist Party is able to bring into motion all the forces then the democratic proletarian movement will be unbreakable.

Com Zhdanov requested com. Dange that they meet once more before his departure to his country.

Com. Dange expressed his gratitude for the meeting and with great satisfaction accepted the proposal of com. Zhdanov regarding another meeting.

Note made by (L. Baranov)
" " August 1947.

RGASPI F. 17 Op. 128 D. 1127 LL. 219-229.

No. 8.

Top Secret

To,

Comrade A.A. Zhdanov.

I am forwarding to you the transcript of the discussion with Com. Shripat Amrit Dange, member of the CC of the Communist Party of India held on the 6th of September of this year.

Enclosure: The previously-mentioned in 4 pages.

Deputy Head of the
Dept. Of the CC AUCP (b) (L. Baranov)

"9" September 1947.
25-B-2449

RGASPI F. 17 Op. 128 D. 1127 L. 230.

No. 9.

Top Secret

**Transcript of the Discussion of Comrade A.A. Zhdanov with
Comrade S.A. Dange, Member of the CC of the Communist Party of India**

Discussion was held on 6.IX.1947.

In the discussion the following participated:

Comrade M.A. Suslov,
Secretary of the CC AUCP (b)

Comrade L.C. Baranov
Deputy Head of the Dept of Foreign Policy
CC AUCP (b)

Comrade I.I. Kozlov

Interpreter – Instructor of the Dept. of Foreign Policy
CC AUCP (b)

Comrade Zhdanov welcomes com. Dange and informs him that he, i.e. com. Zhdanov, has made a report to the CC about the questions which were discussed during the previous discussion and which were of interest to com. Dange and that now he is in a position to reply and make suggestions.

But com. Zhdanov cautioned com Dange that he, com Dange, and the Communist Party of India should not view these suggestions as a directive. If they find these suggestions useful and correct, they may follow them, and if not – then reject them.

Com. Dange replied that he understands these sentiments.

1. On the partition of India into Hindostan and Pakistan and on the situation of the Communist Party in and other social organizations these circumstances.

Com. Zhdanov states that, as the partition of India into two states Hindostan and Pakistan has now become an established fact, and it is now impossible not to take it into consideration as existing reality, then in the opinion of the CC AUCP (b), the Communist Party and the Trade Unions it is essential to have separate Communist Parties and Trade Unions in each of the countries.

The CC AUCP (b) accepts the fact of the existence of the two states, and whatever may be our attitude toward the creation of these two states, we have to contend with the fact. As you know – com. Zhdanov continues – Communist Parties everywhere are established not on an inter-state basis, but in each state separately. Depriving a party of the right to exist within a state means depriving it of the right and possibility to influence the affairs of the state.

This, certainly, does not exclude – com. Zhdanov says – but, on the contrary, presumes the presence of fraternal ties and solidarity between the two Communist parties also, just as these ties and solidarity exist between all the other fraternal communist parties.

It is understood, – com. Zhdanov says – that both the parties must take all the measures toward the cessation of killings between the Muslims and the Hindus,

which is happening at present and toward establishing fraternal relations and solidarity between them. This is the main task of both the parties. Understandably, both the parties will become the source of friendship and not enmity. That the parties would be able to achieve this – says com. Zhdanov – we do not doubt.

2. On the name of the party.

We are inclined to think – com. Zhdanov continues – it would be better for the Communist Party of India to reorganize itself from a communist party into a workers' and peasants' party or a Party of Labour. The experience of other parties shows that the peasantry, especially during the initial stages, is afraid of the name 'communist' and therefore prefers to organise itself in other parties. In order not to frighten the peasants away from itself and because the party will be able to rely not only on the workers, but also on the peasants and the intellectuals, the communists in India must present themselves in the form of another party, eg., the Party of Labour. The way we view the affairs is that when the peasants become used to considering the party as their own and start to trust it, when the movement shifts to a new and higher stage, then the peasants will not be afraid of communist slogans and the name can then be dispensed with in favour of the old one.

If – says com. Zhdanov – the Indian communists do not have the aim of the immediate inception of communism then there is no need to annoy people with communism.

The slogan of the transition to communism needs to be put forth only when the conditions mature for this as well as the situation is ripe, when the party has prepared the masses on the basis of democratic slogans.

I can refer to the experience of the Communist Party of North Korea, where the Communist Party united with other democratic organizations, including the peasants' organizations and formed a single united Party of Labour, established a leading position for itself in this party and spread its influence over the majority of the peasants and the population. Thanks to this the communists of north Korea successfully conducted a series of important democratic reforms and transformation (nationalization of large scale industry, land reforms, 8 hours working day at the enterprises, equal rights for women and equal pay for women and men etc.), established a peoples' democratic government with prime minister Kim ir Sen at its head.

We – com. Zhdanov said – would desire something like this for you too.

We request you not to think that we want that the Indian communist stop being communists (com. Dange laughs). It seems that such forms need to be selected which would allow you to carry the majority of the people with you. We always adhere to the Leninist principle – com. Zhdanov pointed out – which teaches us not to skirt around the stages yet to be ushered.

Such is our second suggestion which comes from a pure heart and a sincere wish for your success.

What concerns the platform, we think that it should be formulated in accordance with the prevailing conditions and must envision such democratic reforms that would change the balance of forces in India in favour of the working people in preparation for the transition to socialism and destroy the capitalist roots. I do not consider it is necessary – com Zhdanov said – to talk about the details of such a platform as the Indian communists are more competent than us. I have just elaborated the general principles.

3. On the caste differences and the struggle for the eradication of the remnants of caste system.

It appears to us that without the eradication of the remnants of the caste system it is impossible to move forward as the caste system obstructs the working people from recognizing class distinctions and replaces these with the distinctions from an archaic past. We consider – com Zhdanov continued – that this is the most reactionary vestige and poses the biggest difficulty for the Indian communists. But the Communist Party must make all efforts in order to eliminate these vestiges though we are aware that this cannot be achieved in the near future.

We request the Indian comrades – com. Zhdanov said – to pay serious attention to this question.

These are the basic suggestions of the CC AUCP(b).

Regarding some specific questions – com. Zhdanov said – we also give a positive reply.

We have no objection to Indian communists studying here taking into consideration the organization of such studies in the near future.

We positively relate to your proposal for more frequent visits for trade union delegations to USSR.

We will be very happy to have direct ties with the Communist Party, but there are certain difficulties in this area and therefore for the time being we will have to limit ourselves to certain 'occasions'. We recommend you to include communists with specific commissions in future delegations.

Regarding improving the supply of materials relating to the Soviet Union – said com. Zhdanov – it will be done through various state and social organizations (Sovinformbureau, Mezhdunarodnaya Kniga, Voks etc) that are meant for the purpose of strengthening cultural ties with foreign countries.

Com. Dange expressed his gratitude for the suggestions and said that all the major issues on which he has had discussions would be placed before the CC CP on his return.

At the same time com. Dange drew attention to the unsatisfactory working of the Sovinformbureau and the Radiocommittee (the transmissions are conducted in incomprehensible language) and requested that measures be taken for improving

the working of these organizations.

Comrade Zhdanov promised to take the necessary measures and also requested that the Indian communists also intensify their efforts to conduct radio propaganda of the Soviet Union as this would produce much better results than the Soviet people themselves.

Com. Dange concurred.

Written: (L. Baranov)
8th September 1947.

RGASPI F. 17 Op. 128 D. 1127 LL 231-234.

These documents are reproduced here by the kind permission of the authorities of the Russian State Archive of Social and Political History (RGASPI). We are grateful to M.A. Siderov for drawing our attention to this body of documents. They have been translated from the Russian by Tahir Asghar.

Revolutionary Democracy

Vol. VII, No. 1, April 2001